

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

bo od 11. do 13. oktobra 1982 v kulturnem domu Ivan Cankar v Ljubljani. Udeležilo se ga bo 786 delegatov, številni gostje in novinarji. Delo kongresa bo potekalo v petih komisijah, ki bodo obravnavale naslednja tematska področja:

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije na podlagi socialističnih samoupravnih družbenopolitičnih odnosov;

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja;

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike združevanja dela in sredstev na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih osnovah;

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke po rezultatih dela;

— Politična, organizacijska ter kadrovska izgradnja in statut Zveze sindikatov Slovenije.

Osnutke kongresnih gradiv: Osnutek poročila o delu Zveze sindikatov Slovenije med 9. in 10. kongresom, Osnutek sprememb in dopolnitev statuta Zveze sindikatov Slovenije, Osnutek resolucije Zveze sindikatov Slovenije — je sprejel Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, bili pa so v široki javni razpravi v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov Slovenije.

Vsebinska in programska usmeritev sindikata sta poleg ustave, zakona o združenem delu in idejnopolitične usmeritve zveze komunistov podlaga za naše celotne dejavnosti pri nadaljnjem razvoju socialističnega samoupravljanja. Svoje mesto in vlogo v družbi bo sindikat odločno uveljavljal tudi v prihodnje, saj je uresničevanje socialističnega samoupravljanja in demokratičnih družbenih odnosov ena temeljnih pridobitev naše revolucije, ki jo lahko uspešno nadaljujemo le, če bodo njeni nosilci najširše samoupravno in politično organizirani delovni ljudje.

Kljub številnim gospodarskim težavam in problemom, ki ne pestijo samo naše dežele, ugotovljamo, da smo v preteklem obdobju ob prizadevanju vseh subjektivnih sil utrjevali oblast delavskega razreda ter dosegli pomembne rezultate v materialnem, socialnem ter kulturnem razvoju naše družbe.

V obdobju od 9. do sedanjega 10. kongresa ZSS se je ponovno potrdilo, da je sindikat tisti subjektivni dejavnik, ki je ustvarjal pogoje in možnosti za to, da delavec kot posameznik in kot del skupnosti v temeljni organizaciji združenega dela prevzema tako mesto v družbi, ki mu zagotavlja, da sam odloča o pogojih in rezultatih svojega dela, o celotnem dohodku in o vseh odnosih v družbeni reprodukciji in v družbi ter da nihče ne more odločati namesto njega.

Sindikat bo pri svojem delu poleg temeljnih usmeritev in kongresnih sklepov ZK upošteval in se zavzemal za uresničitev vseh tistih zahtev delavcev in združenega dela, ki so se v našem delu potrdile kot odločilne za hitrejši družbeni razvoj in za premostitve gospodarskih težav.

V sindikatu bomo učinkoviti, če bomo vztrajali v prizadevanjih, da bosta vsebina problemov in dejanski interes delavcev pri njihovem političnem organiziranju v sindikatu prevladovala nad pogosto formalnimi oblikami dela in forumskim delovanjem ter da bodo organiziranost, razvoj in kadrovska krepitev sindikata temeljili na stvarnih potrebah, interesih in zahtevah našega članstva.

Ena izmed pomembnih nalog našega delovanja je vsebinska in organizacijska vraščena sindikata v vse mehanizme družbenega delovanja.

V razvoju naših proizvodnih odnosov in pri graditvi socialističnega samoupravljanja smo delavci, organizirani v Zvezo sindikatov Slovenije, dosegli pomembne uspehe. Ob upoštevanju objektivnih pogojev in dosežene ravni v materialnem in družbenem razvoju smo cilje, ki smo si jih zastavili, v dobršni meri tudi uresničili. Ustvarili smo pogoje za novo, zahtevnejše in hkrati obetavnejše obdobje na poti osvobajanja človeka in njegovega dela. Takšna delovna usmeritev bo spodbudila še večje zaupanje delavcev v svojo organizacijo, ustvarjalna moč, sposobnost in odgovornost delavskega razreda pa so porok, da bomo uspešno uresničili tudi nove naloge.

Občinski sindikalni svet občine Ljubljana Moste-Polje je v predkongresni aktivnosti organiziral okroglo mizo v štirih večjih delovnih organizacijah: Kolinski, Blagovno transportnem centru, Gradisu in Emoni in sicer je bila obravnavana tematika samoupravnega sporazumevanja v dejavnostih razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Zaključki teh razprav bodo vključeni v kongresno gradivo.

Svoj prispevek za predkongresne razprave in sicer »oceno zdravstvenega varstva pri delu« ter »samoupravno odločanje o oblikovanju oziroma povečanju cen« smo dali tudi člani sindikata iz Papirnice Vevče.

Na 10. kongresu ZSS bo naš delegat predsednik konference OOSZ tov. Polde Trtnik.

X. kongresu Zveze sindikatov Slovenije želimo vevški papirničarji plodno delo z željo, da bi bili kongresni sklepi v vsakdanjem življenju in delu tudi dosledno izvajani!

V. B.

Iskanje zavrtih poti in načinov

Kako obratovati v zoženih gospodarskih možnostih in ob veliki recesiji na svetovnem papirnem trgu? se upravičeno zaskrbljeno sprašujemo vevški papirničarji, ki ob iskanju poti in načinov za preskrbo s potrebnimi surovinami in reprodukcijskimi materiali izvajamo prave akrobatske veščine.

Navadil sem se že, da »moram« za bralce tovarniškega glasila skoraj redno opisovati zgođe in nezgođe pri oskrbi s surovinami in najvažnejšimi reprodukcijskimi materiali iz uvoza v današnjih razmerah.

Svojim sodelavcem, ki včasih že kar z začudenjem opazujejo dohod uvoznih materialov v tovarno, dolgujem obrazložitev za dogajanja na tem področju od srede junija dalje. Zaostanek je nastal zaradi časovne stiske, odsotnosti in dopustov. V zadnje številko Našega dela, ki je predvsem ovekovečila našo proslavo, pa takšnole stokanje o zoženih pogojih gospodarjenja — kakor se temu zdaj popularno pravi — gotovo ni sodilo.

Za zagotovitev plačila jugoslovanskih obveznosti do tujine je Zvezni izvršni svet (in za njim tudi slovenski) 31. maja 1982 znižal izvoznikom pravico uporabe z lastnim izvozom ustvarjenih deviznih prilivov za uvoz na 24,24%. Obenem je prepovedal navidezno »združevanje« deviz, s katerim je bilo mogoče dotlej prikrijevati izsiljevanja za devizno udeležbo, s katerimi so nekateri pogojevali dobave kupcem na domačem trgu.

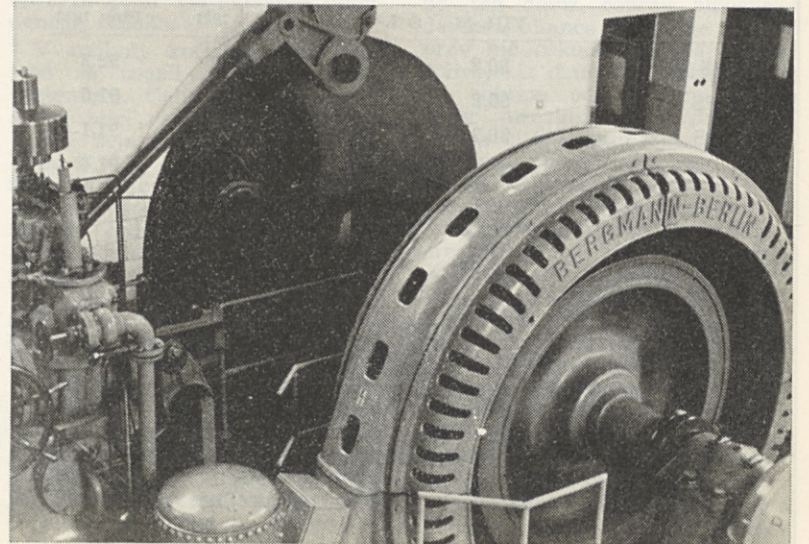
Skupščina SISEOT je 16. junija sprejela sklep o možnosti ponovnega odkupa deviz v višini 6,76 odstotka priliva, tako, da bi praktično lahko razpolagali za uvoz s skupaj 31%. Poslovne banke pa so v skladu s svojimi možnostmi razmeroma pozno zmogle ponuditi zbrane devize ponovno v odkup. (Naša Ljub-

ljanska banka npr. šele sredi septembra, Jugobanka pa še do danes ne.)

Jasno je bilo, da tako uvozno odvisna tovarna, kot je Papirnica Vevče, ne zmore redno obratovati s tako nizko odmerjeno možnostjo uvoza. Zato smo se lotili iskanja poti in načinov, pri katerih bi nam od našega izvoza

kompencijski posel, predvsem pa pri zagotavljanju ustrezne sulfatne celuloze iglavcev. Nova tovarna takšne celuloze na Poljskem je pričela šele v juniju s poskusno proizvodnjo, ki seveda še ni »zrela« za redno prodajo. Razmere na Poljskem tudi niso v naš prid.

— Maloobmejna menjava z

Star električni agregat na Fužinah — desni breg — še lepo služi svojemu namenu. (Foto Ciril Zupančič)

preostal večji delež.

Takšne možnosti so predvsem naslednje:

— **kompencijski posli:** pri teh poslih se ob soglasju Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino zbira priliv od ustvarjenega izvoza na posebnem računu in se lahko v razmerju 1:1 uporabi za uvoz blaga iz države, v katero je bil izvršen izvoz. Takšen posel smo sklenili s Poljsko in sicer v vrednosti 1,5 milijona dolarjev.

Soglasje ZSST smo sorazmerno hitro dobili. Zatika pa se s prilagoditvijo naročil iz Poljske za ta

Italijo po Tržaškem in Goriškem sporazumu: tudi pri teh poslih se izvršeni izvoz v Italijo poračuna

na z uvozom italijanskega blaga v razmerju 1:1. Kljub našemu sorazmerno dobremu obvladovanju italijanskega trga je tovrstna rešitev prinesla kopico nepričakovanih težav, tako da do danes nismo uspeli v takšnem aranžmaju uvoziti še ničesar. Sprva smo sploh oklevali, saj iz Italije itak nismo kaj prida uvažali. Nuja nas je primorala, da smo vendar našli zanimive možnosti (Nadaljevanje na 3. strani)

Tudi zato, ker naši godbeniki pod strokovnim vodstvom profesorja Hriberška vsako leto ob zaključku poletnega počitničenja razvedrijo še zadnje obmorske goste s promenadnim koncertom, se zavemo, da čisto tiho prihaja jesen in z njo tople barve, sočni plodovi, selitev ptic in z jesenskimi sapami tudi deževje... in potem dolga zima, ki bo kot vse kaže letos še posebej mrzla. — Ob zvokih papirniškega pihalnega orkestra se je iztekla poletna sezona v Pineti. Človek kar ne bi verjel, da je v tem času tam še toliko gostov, saj je bila tisti večer terasa našega počitniškega doma premajhna za vse poslušalce. In tudi po temperaturi sodeč ne bi mogli reči, da je poletje pri kraju; potem, ko je orkester v mali zasedbi igral pozno v noč — pravzaprav v zgodnje jutro — za ples, pa je bilo sploh vroče.

Gibanje proizvodnje v mesecu avgustu 1982

TOZD TEHNIČNI PAPIR

	Doseženo		Indeks doseganja plana	
	VIII. 82	φ I.-VIII. 82	VIII. 82	I.-VIII. 82
1. Proizvodnja:				
Papir skupaj ton:	3123	2914	2724	114,6
— od tega klasični papir	1664	1590	1470	104,7
— od tega premazani pap.	1459	1324	1254	116,3
Lesovina ton	369	362	333	101,9
El. energija Mwh	3359	3636	3500	92,4
Izvoz ton	1551	1096	1169	141,5

2. Izkoriščenost zmogljivosti papirnih ter premaznega stroja:

	VIII. 82	φ I.-VIII. 82	φ I. 1981	Plan 1982
II. PS	96,2	93,5	93,0	92,2
III. PS	96,2	92,4	91,7	91,6
IV. PS	90,3	91,6	91,7	91,1
Skupaj:	94,3	92,5	91,9	91,6
Premazni stroj	64,8	66,7	62,0	

Proizvodnja papirja je bila v mesecu avgustu nadpovprečno visoka zaradi maksimalno možnega števila obratnih dni ter znižanja zaloga nedovršene proizvodnje. Izkoriščenost kapacitet papirnih strojev je bilo kljub izrednim težavam pri oskrbi z osnovnimi surovinami nadpovprečno. Le premazni stroj zaradi pomanjkanja kemikalij za premazovanje in osnovnega papirja ca. 3 dni ni obratoval. Dokaj visoka proizvodnja premazanih papirjev izvira torej iz nedovršenih zalog prejšnjih mesecev.

Ker se je ponovno odprlo tržišče Iran, so bili doseženi ugodni izvojni rezultati. Izvozu je bil prilagojen tudi proizvodni program, ki je vseboval v primerjavi s preteklimi meseci mnogo več kulerjev ter drugih izvoznih kvalitet.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

	Doseženo		Indeks doseganja plana	
	VIII. 82	φ I.-VIII. 82	VIII. 82	φ I.-VIII. 82
I. Proizvodnja:				
Papir ton	3825	3353	3092	123,7
Izvoz ton	781	1397	1167	66,9
Izkoriščenost zmogljivosti V. PS v %:	88,0	84,1	83,9	
Izmet v %	11,2	10,6	15,8	

Nadpovprečno visoka proizvodnja je bila tudi na V. PS predvsem rezultat izredno znižanih zalog nedovršene proizvodnje, nizkih zastojev in izmeta. Izvoz je bil z ozirom na recesijo, ki vlada na svetovnem trgu, izredno nizek in tudi v naslednjih mesecih ni pričakovati bistvenega povečanja.

TOZD VETA

Proizvodnja:			
Tapete rolc	302.593	272.569	233.300
Lepilo zavitkov	13.285	16.458	29.166

Proizvodnja tapet je bila z ozirom na ugodne možnosti še vedno nadpovprečna. Le proizvodnja lepila zaradi pomanjkanja uvoženih komponent za sestavo ne dosega predvidenih količin.

ZAŠČITA PRIRODE JE NALOGA VSEH IN VSAKOGAR IZMED NAS!

Drevje, grmičevje in trava vežejo iz zraka do 72 % prahu! 1 hektar gozda očisti letno prahu in škodljivih snovi 18 milijonov kubčnih metrov zraka.

Zato ČUVAJMO NAŠE GOZDOVE IN TRAVNIKE!

Ob sončnem dnevu vsrka 1 hektar gozda vase iz zraka 220 do 280 kg žveplovega dioksida in da 180 do 220 kg kisika, ki je neobhodno potreben za obstoj živih bitij.

Z VSAKIM KILOGRAMOM ZBRANEGA ODPADNEGA PAPIRJA, VRNJENEGA NAŠI INDUSTRIJI, OHRANIMO DEL ŽIVLJENJA!

Mnenje vevških papirničarjev pred kongresom slovenskih delavcev

Tudi iz zapisnikov posameznih izvršnih odborov lahko človek dobi precej jasno sliko o aktivnosti članov. Vse osnovne organizacije v Papirnici Vevče so sicer obravnavale osnutke kongresnih dokumentov, vendar zelo različno. Tako je na primer v zapisniku I. OOZS, ki je naša največja osnovna organizacija in pokriva doberšen del članstva v TOZD Tehnični papir, moč prebrati o predkongresni aktivnosti le priporočilo, naj vsi člani sindikata, zlasti še člani izvršnega odbora, budno spremljajo potek 10. kongresa ZSS; predlogov in pripomb na gradivo ni omenjenih.

V II. OOZS — TOZD VETA in v III. OOZS, ki vključuje vzdrževanje in energetiko, na osnutke dokumentov kongresa niso imeli pripomb, saj so napisani zelo strokovno. V razpravi pa so se člani zavzeli za doslednejše izvajanje nalog na področju nagrajevanja, izobraževanja, zaposlovanja, zdravstvenega varstva in socialnega varstva, varstva pri delu, varstva invalidov, prehrane med delom in stanovanjskega gospodarstva. Postriti bi morali osebno odgovornost, izvajati doslednejše nagrajevanje po delu in ne težiti k uravnilovki in si prizadevati za boljše vključevanje v uresničevanju samoupravnih pravic delavcev. Zaradi težke gospodarske situacije se moramo svoje odgovornosti resneje zavedati in vedeti, da lahko sleherni posameznik z vestnim delom pripomore k boljšemu rezultatu.

O aktivnostih v IV. OOZS — TOZD Grafični papir žal ne moremo poročati, ker zapisnika se je, kjer naj bi predkongresne dokumente obravnavali, nismo uspeli dobiti.

Člani IO V. OOZS — DSSS in IO VII. OOZS — TOZD Družbeni standard so se z vsebino dokumentov seznanili; menili pa so, da manjkajo predlogi in konkretne akcije za reševanje določenih problemov; premalo sta poudarjeni odgovornost in delovna disciplina.

Največja predkongresna aktivnost je nedvomno bila v VI. OOZS — TOZD Blagovni promet. Zelo dosledno in razmišljajoče so pregledali vse tri osnutke kongresnih dokumentov, tako statut, poročilo o delu v medkongresnem obdobju in naloge v bodoče. Nihče se niso mogli znebiti vtisa, da je v dokumentih prepisano veliko že večkrat izrečenih fraz brez konkretno nakazanih rešitev, da je gradivo za razpravo preobširno in povprečnemu občanu slabo razumljivo. Družbenoekonomska problematika, ki je nakazana v poročilu in v nalogah, ima permanenten značaj in jo je treba vedno sproti reševati. Predvsem pa bi bil za to potreben koncept in sicer vsaj srednjeročnega značaja. Posebej so člani v razpravi izpostavili nekatere nejasnosti, katerih rešitev v gradivih niso konkretno nakazane:

— **Zaposlovanje** — v poročilu in programih je lepo zapisano, da bomo povečali produktivnost dela, zmanjšali administracijo, zaposlovali pripravnike in obenem pripravljali pogoje za zaposlitev vračajočih zdomcev. Znano pa je, da so pogoji investiranja in s tem seveda tudi odpiranje novih delovnih mest sila oteženi in zaostreni. Lahko ugotavljamo, da bo porast števila delovnih mest sila skromen. Zato se upravičeno sprašujemo, kam z viškom proizvodnih delavcev ob povečani produktivnosti in z drugimi?

— **Zmanjšanje administracije** — Ta problematika je v gradivih obravnavana na način, kot da gre zgolj za tovrstno problematiko znotraj temeljnih organizacij. Nič pa ni povedano o predvidenem zmanjšanju administracije in birokracije v raznih družbenih službah v občinskem, mestnem in republiškem merilu, ki se hkrati ob izjavah o zmanjšanju administracije povečujejo.

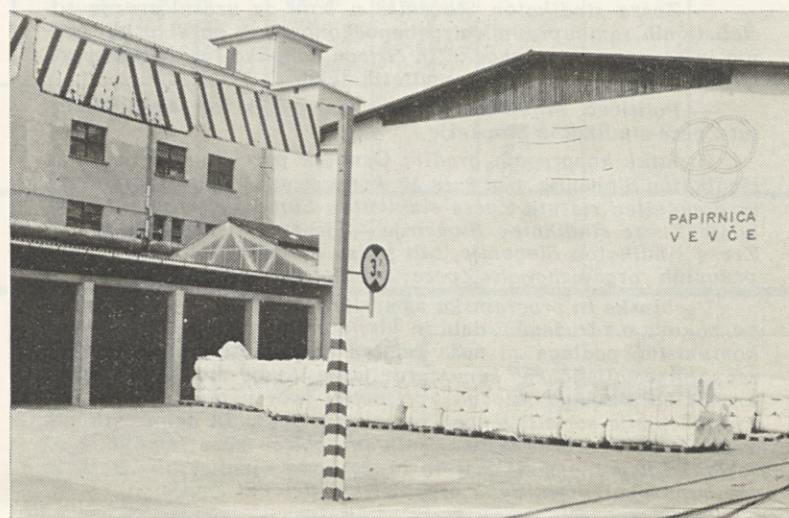
In kje bi v teh gospodarskih pogojih te viške lahko zaposlili?

— **Odgovornost** — V gradivih je poudarjena odgovornost do poslovnih organov in kot kaže, je to njen skrajni domet; najprej, v višje strukture, ne seže. Najbrž sedanje gospodarske situacije niso povzročili le neposredni proizvajalci in poslovnimi organi, pač pa je posledica sistemskih in nesistemskih ukrepov — toda koga, tega do danes še nismo slišali in tudi nihče za to ni odgovarjal ali bil zamenjan z odgovorne funkcije. Na celo vrsto sistemskih ukrepov poslovnih organov niso mogli prav nič vplivati, ukrepi sami pa so še kako vplivali na izvrševanje raznih obvez, povečanje produktivnosti in izvoza, nemoteno obratovanje in s tem na preskrbo domačega trga. Zato so člani OOZS mnenja, da je treba pojem odgovornosti zastaviti precej širše.

meljnih organizacij kakor tudi v primerjavi z ostalimi proizvodnimi in neproizvodnimi organizacijami in organi.

— **Odnos do dinarja kot plačilnega sredstva v SFRJ** — Živimo in delamo v delovni organizaciji, ki je v veliki meri odvisna od uvoženih surovin (ker domačih pač ni in so vse parole o nadomeščanju uvoženih surovin z domačimi za nas brezpredmetne) in se tudi zato resno zavedamo devizne situacije tako v naši delovni organizaciji kot v celotni SFRJ. Z izvoznimi rezultati se ne bi hvalili, vendar pa sodimo, da smo z njimi po svojih močeh pripomogli k izboljšanju stanja.

Ni pa nam jasno, kako morejo vse družbenopolitične in gospodarske institucije prezreti dejstvo, da ima v našem vsakdanu prednost tisti, ki kupuje za devize (bela tehnika, avtomobili, kurilno olje itd.) in smo si celo za to iz-

Včasih nam je primanjkovalo urejenih površin za skladiščenje celuloze, danes pa je tako, da prostor je, pa celuloze ni

— **Obyeščanje** — Mnenje članov OOZS je, da se s poplavo informacijskih sredstev pravzaprav ustvarja neinformiranje. Če bi delovni človek hotel prebrati vsa raznovrstna delegatska gradiva, gradiva za zbornice delavcev, zapisnike, informativne liste, biltene itd., mu za proizvodno delo ne bi ostalo kaj prida časa. Obenem pa tako razširjeno informiranje terja dodatne neproizvodne moči, kar tudi ni v skladu s težnjo po zmanjšanju administraciji. Zavedamo se, da delavec mora biti obveščan, če hoče gospodariti, vendar naj bi bile glavne značilnosti obveščanja predvsem zgoščenost, razumljivost in pravočasnost tako v internih kot v javnih sredstvih obveščanja. Predvsem naj bi bile informacije točne in resnične (tu so člani mislili tudi na razne demantije o nameranih podražitvah), saj bodo le tako zmanjšane, če že ne odpravljene govornice, ki niso tako majhen problem in ki v veliki meri vplivajo na vzdušje v posameznih okoljih.

— **Nagrajevanje po delu** — Medtem, ko na eni strani omejujemo rast osebnih dohodkov z raznimi družbenimi dogovori — tudi najvišjih OD — se v bodočih nalogah v isti sapi zavzemamo za boljše vrednotenje proizvodnega dela, kar gotovo vodi k uravnilovki; v naslovu pa bomo: boj proti uravnilovskim težnjam?

In ali res poznamo samo težka fizična dela in ali res le samo ta nekaj veljajo, težko psihično delo pa naenkrat ni nič vredno, ali pa ga celo sploh nečemo priznati?

Prav gotovo je naloga sindikata, da se zavzema za uvajanje plačila po delu, vendar bi morali pravično obravnavati vse delavce v združenem delu, ki prispevajo k ustvarjanju dohodka. Na žalost pa konkretnega modela, uporabnega v vsakdanji praksi, še ni nihče ponudil, čeprav je že dlje časa obljubljen. Brez tega pa bo težavno spremeniti sedanje empirične odnose tako znotraj te-

mislili »dinarje deviznega porekla«, istočasno pa delavci prejema svojo zasluženo osebno dohodek v dinarjih. Mar smo se torej dinarju kot veljavnemu plačilnemu sredstvu pri nas že skoraj odrekli? Mar s takšnim postopki, ki so celo propagirani v javnih sredstvih obveščanja, ne silimo našega delovnega človeka, da se »vpiše« na spisek prekupčevalcev s tujimi valutami (kar je pa sicer menda kaznivo, reklame pa so dovoljene!)?

Brez dvoma je to žgoča tematika, katero bi kongres moral obravnavati, zavzeti strogo stališče do takšnih pojavov in jih ostro obsoditi.

Podoben je tudi položaj v reprodukcijah verigah, v katerih eni, tudi mi, kot vsak udeleženec in to bodisi v funkciji dobavitelja ali kupca, skuša od partnerjev iztisniti čim več tako imenovanega deviznega združenja. Zal pa je v sedanjem položaju kot posledici nesistemskih ukrepov to edini način, da proizvodne organizacije sploh še kolikor toliko obratujejo, pa čeprav velikokrat za ceno velikih izgub pri izvoznih poslih. Vsak namreč rešuje le sebe. S takšnim načinom pa nenehno zmanjšujemo materialno osnovo, dohodek, brez tega pa se vse naše naloge in želje, začrtane za prihodnje obdobje, sesujejo kot hiša iz kart.

Vida B.

Dopisujte v naše glasilo!

Iskanje zavutih poti in načinov

(Nadaljevanje s 1. strani)

teriale, ki jih vsakodnevno potrebujemo: nekaj celuloze, sintetično vezivo, optična belila, karbonat in lepilo za tapete. Konstrukcija takšnih poslov zahteva štiri udeležence in sicer: proizvajalca papirja v Jugoslaviji, posrednika v našem obmejnem področju, posrednika na oni strani meje (v Trstu ali v Gorici) in kupca za izvozni papir oz. proizvajalca za uvozni material.

Na vrat na nos smo se morali najprej včlaniti v skupnost obeh sporazumov.

Tudi ni bilo lahko naših dosežanih kupcev prepričati, da se morajo zaradi našega interesa za tovrstno menjavo — prilagoditi takšni konstrukciji. Več vmesnih posrednikov gotovo ne pripomore k hitremu in gladkemu odvijanju poslov. Pri dobavnih rokih smo pa itak še precej »občutljivi«.

Da se vsakega posrednika »prime« malo provizije, tako ni treba posebej naglašati. Dosedanji kupci pa seveda niso voljni iz svojega žepa primakniti kakšne lire za takšno »ekstravaganco«.

— **Uvoz reprodukcijskega materiala na kredit:**

Se v »boljših časih« (58 %) smo bili 7. maja letos vsi uvozniki v SOZD Slovenija papir okregani in podučeni, da vse prevč kupujemo in uvažamo po neustreznih plačilnih pogojih. Posluževati bi se morali uvoza na kredit. Poduk smo resno upoštevali in pod okriljem SOZD našli možnosti najetja kredita pri dveh avstrijskih bankah. H kreditnim aranžmajem so pristopili tudi nekateri grafičarji, ki bodo na kredit nabavili celulozo in jo dali papirničarjem na predelavo ter si tako zagotovili dobavo papirja, ki ga potrebujejo predvsem za izvoz. Naš strah, da bo kreditni aranžma težko hitro izpeljati, se je seveda (na žalost) uresničil. V pisani družbi posojiljemalcev je težko hitro zbrati ustrezne dokumente. Vsak od teh ima namreč svojo poslovno banko, ki z raz-

lično stopnjo razumevanja in hitrosti rešuje zahtevke za izdajo garancije. Prav tako je treba odločitev o najemu kredita ustrezno podkrepiti s sklepi samoupravnih organov, ki se pa v času dopustov težje zberejo k veljavnemu in odgovornemu odločanju. Dokumentirana namera o najemu kredita mora seveda še dobiti soglasje iz Narodne banke Jugoslavije v Beogradu in šele potem roma celotna dokumentacija še enkrat v poslovne banke, koder se »rodi« ustrezen dokument, ki — ob ponovnem žigosanju v Narodni banki — omogoča uvoz in carinjenje za kredit kupljenega blaga.

Upravičeno pričakujemo, da bo prvi takšen dokument »ugledal luč sveta« 23. septembra, tako da odtlej dalje nekaj časa ne bo vsakodnevnih skrbi za sulfidno celulozo iglavcev iz tovarne Obir, saj jo bomo lahko dobili za naš delež kredita 1200 ton. Delež celuloze, ki ga bodo nabavili grafičarji in ga preusmerili na dodelavo v Vevče, bo tudi kar zajeten, tako da bomo s tovrstno celulozo preskrbljeni do konca novembra.

— **Začasen uvoz surovin na predelavo:** tovrsten »lek« za »devizne bolnike« naše baže je že dalj časa poznan predvsem v naši industriji konfekcije. Inozemski naročnik — kupec — pošlje pri takšnem poslu komplet material za proizvodnjo gotovega blaga in ob vrnitvi (izvozu) plača le uslugo, t. j. izdelavo oplemenitega blaga. Pri uvozu takšnega materiala ne plačamo carine, seveda pa je iztržek občutno manjši. Med našimi dolgoletnimi kupci nimamo niti enega, ki bi bil pripravljen in sposoben izvesti tak podvig, da bi zbral in financiral nabavo potrebnih materialov. Dosedanje naše obnašanje pri spoštovanju dogovorjenih dobavnih rokov in zagotavljanju ustrezne kvalitete nikomur ne vpliva potrebnega zaupanja za tovrstno odločitev, pa čeprav le za posel manjšega obsega. Obenem

pa tudi poslabšane razmere na svetovnem trgu papirja niso primerne za takšne posle.

Izkazalo se je, da smo pri vseh treh variantah izboljšanja uvoznih možnosti naleteli na kup objektivnih in administrativnih zaprek, ki so močno zavirale učinkovito razrešitev položaja.

Pa vendar nam je uspelo, da smo »dolgo vroče poletje« za silo pretokli brez hujših motenj v oskrbi osnovnih reprodukcijskih materialov.

Konec junija smo pri Ljubljanski banki sklenili pogodbo o terminski prodaji v vrednosti 47.480.000 din, za kar smo kupili 2340 ton celuloze. Poslovna banka je v tem težkem položaju »izumila« novo varianto za reševanje skoraj brezizhodnih problemov nekaterih kolikor toliko uspešnih izvoznikov. Za nakupe v tujini ni mogla zagotoviti učinkovitih deviz, katere bi uporabili pri takšni terminski prodaji poplačali kasneje z lastnimi okleščeni prilivi. Brez dejanskega zalaganja svojih deviz je banka omogočila organizaciji združenega dela prijavljanje uvoznih poslov v Narodni banki z obvezo, da le-ta ob dospelju sama zbere devize za plačilo takšnega uvoza. SOZD Slovenija papir je izposloval pri SISEOT odobritev kar zajetnega zneska tovrstnih terminskih prodaj, vendar vse članice dane možnosti niso izkoristile. Ko je konec avgusta ponovno zmanjkalo celuloze, smo pri Ljubljanski banki sklenili še eno takšno pogodbo v višini 18.450.000 din in uvozili 796 ton celuloze OBIR ter 4 cisterne sintetičnega veziva. Za te precejšnje zalogaje terminskih prodaj smo si seveda obetali, da jih bomo poravnali pretežno iz sredstev avstrijskih kreditov.

Na redne prilive od našega izvoza nismo mogli preveč računati, ker nas je od srede junija močno prizadel odlok o vnaprejšnjem deviznem plačevanju inozemskih prevoznih stroškov. Nestrokovno pripravljeno navdilo o izvrševanju tega odloka, nas je prisililo plačevati te stroške iz že tako skromnih preostalih deviz. Do te polomije je prišlo, ker Narodna banka Jugoslavije ni v dogovorjenem roku pripravila ustreznih navodil, pa je navdilo izdala železnica. Prav bi bilo, da bi se prevozniki stroški plačali iz bruto deviznega priliva, šele nato bi odvajali ustrezne zneske za energetiko, obveznosti, federacijo itd. Absurd takšne prakse pri našem izvozu v Iran, pri katerem so znašali stroški prevoza več, kot pa nam je ostalo od priliva, je bil objavljen celo v Ljubljanskem dnevniku. Nerazumljivo je, kako je lahko novinar zapisal, kot da nas ta zadeva ni hudo prizadela, češ, da smo izvoz opravili pred veljavnostjo navedenega odloka.

V najbolj kočljivem položaju smo se znašli v prvi polovici septembra. Celuloze iz kreditov še ni bilo, redne prilive je pobirala železnica, ponovnega odkupa (6,76 % od prilivov od 1. junija dalje) banka še ni izvrševala. Ponovno smo se rešili s terminsko pogodbo, za katero smo banki ponudili kot garancijo naše zahtevke za ta ponovni odkup. Tako smo preživeli še nekaj dni saj smo za ta sredstva lahko dobili skoraj 300 ton ameriške sulfatne celuloze, ki nas je že od avgusta čakala v Celju.

V skoraj brezizhodnem položaju nam je na pomoč priskočila Papirnica Količevo, ki nam je posodila 600 ton celuloze iz Obirja, tako da bomo s to celulozo

zdržali do prvih dobav iz avstrijskega bančnega kredita. Posebej smo se potrudili, da so bančne formalnosti za ta kredit vendarle prišle v zaključno fazo.

Za konec moram dodati še to, da smo ves čas — od junija dalje — imeli na posebnem deviznem računu okrog 590.000 nemških mark, ki jih nikakor nismo mogli uporabiti za uvoz. Z Medimursko banko v Čakovcu smo se že konec maja dogovorili, da nam posreduje te devize. Po spremembi predpisov (od 1. junija dalje) takšni aranžmaji ne bi bili mogoči. Kljub številnim in različnim intervencijam na vseh nivojih — od SISEOT do koordinacijskega odbora pri Gospodarski zbornici Slovenije (ki sicer obravnava in rešuje najbolj kritične situacije v gospodarstvu) nihče ni hotel (ali mogel) dati odobritve za uporabo teh deviz za uvoz repromateriala. Najbolj nerazumljivo je to, da ne moremo dobiti »blagoslova« za uporabo teh deviz, čeprav slovenska devizna bilanca s tem ne bi bila prav nič oškodovana, saj devize izvirajo iz druge republike in to iz odkupa od občanov. Morda lahko pričakujemo ugodno rešitev od bližnje skupščine SISEOT, ki mora potrditi ustrezen sklep, saj je v Sloveniji še nekaj takšnih primerov.

Kljub temu, da se bo položaj v preskrbi s celulozo precej izboljšal z dobavo na račun kreditov, bo preskrbljenost z ostalimi materiali še naprej izredno kritična. Na izjemno težavno vračanje teh kreditov v prihodnjem letu pa k sreči še ne moremo misliti, saj nam pogoji gospodarjenja — posebno v zunanjetrgovinski mejnari — za prihodnje leto še niso znani.

Marjan Kopecky

Pomenek z našim delegatom

Na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, ki bo od 11. do 13. oktobra letos v kulturnem domu Ivan Cankar v Ljubljani, bo papirničarje z Vevče zastopal delegat **Polde Trtnik**.

Kot predsednik konference OOZS Papirnice Vevče si bil v okviru občinskega sveta ZSS izbran za delegata na 10. kongresu ZSS. S kakšnimi občutki si sprejel to pomembno dolžnost?

Polde Trtnik

Zavedam se, da to ni osebno priznanje, ampak priznanje vsem vevčkim papirničarjem, da smo zastopani na 10. kongresu ZSS. Z občutkom odgovornosti in zadovoljstva sem aktivno sodeloval v predkongresnih aktivnostih, da bi težnje in želje vseh delavcev tudi bile obravnavane na 10. kongresu ZSS.

Gradiva za predkongresno razpravo so bila pravočasno razdeljena po osnovnih organizacijah. Kako so se OOZS v Papirnici Vevče vključile v obravnavo kongresnih dokumentov?

Največ pozornosti smo namenili vprašanju, ki so v naši delovni organizaciji najbolj pereča. To je problematika zagotavljanja nemotene proizvodnje — nabava surovin in repromaterialov. Sicer pa se aktivnosti sindikata v naši tovarni

navézujejo predvsem na sprotno ocenjevanje rezultatov gospodarjenja kot tudi na uresničevanje sprejetih sklepov 3. konference ZSS.

V razpravi o osnutkih kongresnih dokumentov po osnovnih organizacijah naše DO je bilo podano več kritičnih pripomb. Kako misliš, da jih bo kongres upošteval?

Zaradi pomembnosti kongresnih dokumentov smo le-te obravnavali najprej na ravni konference, potem pa so jih obravnavale tudi vse OOZS naše delovne organizacije.

Na sejah izvršnih odborov smo ugotovili, da je v predkongresnem gradivu navedeno veliko problemov, s katerimi se vsakodnevno srečujejo delavci v združenem delu, niso pa nakazane konkretne rešitve, ki naj bi jih sprejeli na 10. kongresu ZSS.

Naj izpostavim nekaj problemov, na katere predkongresni dokumenti niso nakazali rešitev:

— zaposlovanje; zavedamo se, da bomo v težki gospodarski situaciji težko investirali v nove proizvodne obrate, s tem pa tudi zmanjšali možnosti zaposlovanja delavcev s prvo zaposlitvijo in naših delavcev, ki delajo v tujini in se želijo vrniti.

— odgovornost; velikokrat je bilo postavljeno vprašanje odgovornosti, ki naj ne bi slonelo samo na neposrednih proizvajalcih, ampak tudi na tistih, katerih odločitve so širšega družbenega pomena.

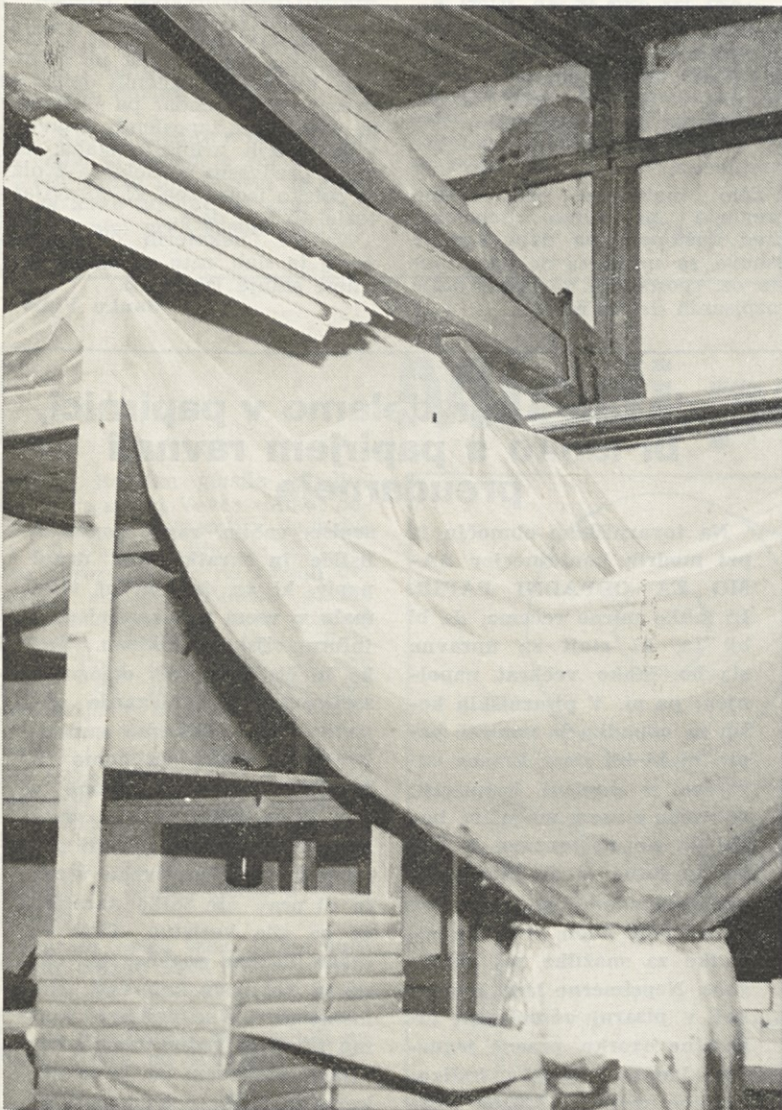
— nagrajevanje po delu; naloga sindikata je, da se zavzema za uvajanje plačila po delu, vendar je treba pravično vrednotiti vse delavce, ki pripomorejo k ustvarjanju dohodka. Velikokrat je prisotno tudi zmotno mnenje, da je samo fizično delo tisto, ki ustvarja dohodek.

Pripombe in mnenja smo posredovali občinskemu sindikalnemu svetu, ta pa jih je posredoval dalje. Prav gotovo jih bo v sklopu z drugimi kongres obravnaval, saj bi sicer razprave bile brezpredmetne. In prepričan som, da je o isti problematiki bilo posredovano veliko predlogov in pripomb tudi iz drugih slovenskih osnovnih organizacij sindikata.

Nam lahko zaupaš, kaj pričakuješ od 10. kongresa ZSS?

Kot delegat pričakujem od 10. kongresa, da se bomo na osnovi sprejetih dokumentov dogovorili za izvrševanje akcij razreševanja vrste vprašanj, ki tarejo naše gospodarstvo, socialno varnost delavcev, posebno tistih z najnižjimi osebnimi dohodki in da bomo sprejete sklepe tudi vsi izvajali.

Vida B.

ZANIMIVA FOTOGRAFIJA; najbrž kdo ne bo uganil kaj predstavlja, zato naj povemo, da je to »lovilec« meteorne vode ob deževju v skladišču tiskarne. Tiskarna se sicer počasi preseljuje včasne prostore v janezijski stavbi, trenutno (ko dežuje seveda) pa tale naprava iz plastične folije in čebra še služi namenu. Stara stavba, v kateri je bila sedaj tiskarna, bo porušena in na istem mestu bo tja do drugega poletja že zrasla nova tiskarna

GRADIVO ZA PREDKONGRESNO RAZPRAVO

Ocena zdravstvenega varstva ter varstva pri delu v Papirnici Vevče

V zadnjih letih mnogokrat obravnavamo stanje delovne organizacije z vidika zdravstvenega varstva ter tehničnega varstva, kakor tudi varstva okolja. Tem področjem posvečamo vse več pozornosti, ker so to pomembni dejavniki za okolje, v katerem delamo in živimo.

Z ustanovitvijo temeljnih organizacij je ocena splošnega stanja nenehno v obravnavi, razmere, ki kvarno vplivajo na počutje zaposlenih delavcev, pa se v tej organiziranosti hitreje rešujejo, ugotovljene pomanjkljivosti pa sproti odpravljajo.

Tako na področju zdravstvenega kakor tudi tehničnega varstva smo dosegli tiste pogoje, ki jih zakonodaja predvideva, kar smo dosegli z načrtnim pristopom k delu.

Ugotavljamo, da imajo vodstva TOZD, kakor tudi drugi samoupravni organi, vse več razumevanja do pogojev, v katerih delavci delajo in živijo. Komisije za varstvo pri delu ter požarno varnost so pri svojem delu v zad-

njih letih razreševale probleme skupaj s službo varstva pri delu (SVD) ter službo medicine dela in problematiko zadovoljivo sanirale, kolikor je bilo to seveda mogoče glede na finančna sredstva in druge pogoje. Se vedno pa obstojajo težave zaradi nekaterih zastarelih delovnih prostorov, delovnih priprav in naprav ter ekoloških pogojev, česar pa zaradi omejenega stanja v krajšem časovnem roku ni mogoče sanirati.

Znano je, da je industrija papirja, kartona in celuloze ena od gospodarskih panog, v kateri je možnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja in prav zato je naša dolžnost, da tem problemom posvečamo pozornost. Ne smemo pozabiti na periodične zdravstvene preglede ter na temeljito raziskavo pojavov, ki povzročajo možnosti nesreč pri delu in zdravstvene okvare v zvezi z delom.

Področje izobraževanja delavcev, posebno še tistih, ki delajo na ogroženih mestih, imamo do-

kaj urejeno. Programi izobraževanja se vsakoletno načrtujejo v planu teoretičnega in praktičnega usposabljanja, delavci pa se usposablajo različno glede na specifičnost samega dela. Sistem takega izobraževanja je že nekaj let ustaljen.

Naša delovna organizacija ima lastno metodologijo za preglede delovnih priprav in naprav, kakor tudi metodologijo za ekološke razmere. Te meritve so bile prilagojene konkretno delovnim mestom, rezultati pa niso bili najbolj ugodni. Mnogo preveč odstopamo pri hrupu, previsoke so temperaturne razlike, osvetljenost ne dosega zahtevanih standardov.

S periodičnimi pregledi, predvsem zastarelih delovnih priprav in naprav na mehanizirani pogon, pa smo pričeli šele v letošnjem letu, medtem ko imamo za naprave, ki smo jih pridobili po letu 1970, vse potrebne javne listine.

Slovenski papirničarji, med njimi tudi vevčki, smo se odločili, da na nivoju SOZD pripravimo enotne predpise za našo panogo, ki teh predpisov za osnovno proizvodnjo papirja, kartona ter izdelavo celuloze še nima. Ker je specifičnost tako tehnične naprave, kakor tudi tehnologije popolnoma drugačna od ostale industrije, smo že pred tremi leti pričeli z zbiranjem gradiva iz razvitih evropskih držav papirne industrije; to gradivo je sedaj že zbrano in pravilnik bo dobil zeleno luč verjetno konec leta 1982.

Na nivoju SOZD rešujemo tudi ostalo problematiko zdravstvenega in tehničnega varstva, ki jo prenašamo v svoje DO. Skupno smo razreševali tudi naslednjo problematiko, ki jo sedaj enotno obravnavamo v naši panogi:

- tekoče spremljanje in analiziranje nesreč pri delu ter poklicnih obolenj v zvezi z delom;
- posebna skrb za mlade delavce na delu, za žene na nočnem delu ter reševanje problematike tako delovnih kakor tudi zdravstvenih invalidov;
- naša DO je izdelala kompletne tehnično-varnostne normative za zemeljski plin ter s tem

v zvezi organizirala tudi v drugih DO posvetovanje ter izobraževanje delavcev.

Transport predstavlja v Papirnici Vevče posebno problematiko tudi glede nesreč pri delu in njihove težine, zato smo zadnji dve leti intenzivno delali na novih varnostnih normativih, ki so že sprejeti za celoten notranji transport in transportna sredstva. Prav tako je na novo izdelan pravilnik o varstvu pri delu na železniških tirih.

Sredstva in oprema za osebno varstvo je nabavljena pri najbolj kvalitetnih dobaviteljih in jo razdelujemo v skladu s pravilniki glede na specifičnost dela.

V obratni ambulanti ter drugih specialističnih zavodih je letno pregledano ca. 200 delavcev, za katere zakonodaja predvideva, da morajo imeti periodične preglede zaradi del, ki jih opravljajo in so tretirana kot dela s posebno nevarnostjo za zdravstvene okvare ter poškodbe pri delu. Delavci so najbolj pogosto izpostavljeni naslednjim ekološkim in drugim nevarnostim: eksplozije, požari, električni tok, prekomeren ropot, vibracije, alergičen in agresiven kancerogen prah, pomanjkljiva razsvetljava, razne strupene snovi, neugodni mikro-klimatski pogoji, monotonija dela in delo na višini.

Vsako leto odkrijemo nekaj poklicnih obolenj v zvezi z delom, zato so periodični pregledi teh delavcev zelo obsežni, saj tak pregled obsega kompletne klinične preglede, osnovne in specifične laboratorijske preglede, pregled sluha, VTG in ADG ter okulistični pregled, kar je osnova za izdajo potrdil o zdravstvenem stanju delavcev. Analize nam prikazujejo številna obolenja oz. lažje in težje okvare sluha, obolenja zapestij rok pri prebiralkah in števkih in tudi večje število patoloških jetrnih izvidov, kar pomeni alkoholno zasvojenost, čeprav delavci to zanikajo. Monotonija dela, je precejšnja; ta lahko z leti privede do določenih poklicnih obolenj. Precejšnja nevarnost obstaja tudi zaradi agresivnega delovanja prahu, ker ni urejena lokalna in splošna ventilacija.

Zelo natančne zdravstvene preglede posvetimo delavcem pred nastopom na delo, kar je osnova za nekatera delovna mesta oz. sposobnost za opravljanje razpisanih del in nalog.

Žal nam ostane premalo časa za izvajanje sistematskih pregledov, ki po zakonu sicer niso obvezni, so pa priporočljivi za delavce z daljšim delovnim stažem. Kadrovsko bi se morala obratna ambulanta okrepiti, saj v sedanjem sestavu ni kos vsem zahtevam.

Nesreče pri delu so sicer v upadanju, saj zadnji dve leti beležimo pogostnost nesreč pod 9% na število zaposlenih, resnost nesreč je lahka, ca. 12 delovnih dni je izostanka in povprečju, težje nesreče so v globokem upadanju, osebni faktor za nastanek nesreč pa je prisoten pri več kot 80% vseh poškodb na delu.

Problematične so zunanje nesreče, ki se najpogosteje pojavljajo v poletnih mesecih delavcem, ki poleg rednega dela opravljajo predvsem dela na kmetijskem področju ter razna obrtniška dela. Tudi nesreče na poti na delo so pogoste predvsem pri delavcih, ki se vozijo iz hribovitih področij ter razne prometne nesreče na poti na delo in z dela.

Kot je razvidno iz poročila, se SVD pri svojem delu največ ukvarja z reševanjem tehnične problematike, saj so specifične razmere v naši panogi precejšnja ovira za bolj strokovno organiziran pristop pri reševanju tehnično-varnostnih norm. Manjkajoči predpisi za našo dejavnost so ovira za smotrnejše reševanje, ki ga pred DO in SVD postavlja zakonodaja, kar predvsem velja za delovne priprave in naprave, ki so večina izdelane v tujini, nekatere pa močno zastarele.

Tudi naša DO ne upošteva dosledno predpisov, zato so že ob nakupu strojev ter uvožene opreme delno kršene tehnično-varnostne norme. Težave so v tem, ker v Jugoslaviji nimamo potrebnih standardov za to opremo, zato se pogodbeno ne moremo dogovarjati za vse tehnične predpise pri dobavi opreme. To seveda prinaša določene težave, ki pa so objektivnega značaja.

Poudarimo lahko, da je v zadnjih letih zdravstvena in varnostna kultura zaposlenih delavcev precej višja, vendar pa je delovna disciplina zaposlenih delavcev v nekaterih primerih slaba, kar velja predvsem za delavce z nižjo šolsko izobrazbo, ki opravljajo težja fizična dela.

Nadzor nekaterih odgovornih vodij je slab, zato moramo v tej smeri stanje izboljšati.

Janko Vidic

No, tudi v ambulanto in v elektro delavnico ob nalivih ne bo več curljalo; streha stavbe bo na novo prekrita še pred glavnim jesenskim deževjem

GRADIVO ZA PREDKONGRESNO RAZPRAVO

Samoupravno odločanje o oblikovanju oziroma povečanju cen

V Papirnici Vevče smo imeli že pred uveljavitvijo zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen, ki je stopil v veljavo 1. 1. 1981, pravilniko o oblikovanju in uporabi cen za vse proizvode, ki se proizvajajo v TOZD DO Papirnica Vevče (tudi za storitve).

Z uveljavitvijo omenjenega zakona o temeljnih sistema cen smo skladno z njegovimi določili sprejeli k našemu pravilniku še dodatni samoupravni interni akt: Razčlenitev in upoštevanje meril za samoupravno oblikovanje cen in družbeno kontrolo cen proizvodov in storitev v DO Papirnica Vevče. Ta akt je bil v razpravi in nato sprejet na zborih delavcev in delavskih svetih vseh TOZD v prvem polletju leta 1981; delavski svet DO ga je kot zadnji potrdil 6. junija 1981.

Že pred tem je bil ta samoupravni akt usklajen v panogi 124 SRS v okviru splošnega združenja, sprejel in potrdil ga je tudi izvršni odbor splošnega združenja celulozne, papirne in papirno predelovalne industrije Slovenije.

Pravilnik o samoupravnem oblikovanju cen z dodatnim aktom upoštevanja meril za oblikovanje cen zajema vse bistvene zahteve, ki jih predpisuje zakon in še dodatno tudi način in metodologijo, kako se predlogi strokovne, komercialne službe pri-

pravijo za samoupravne organe vseh TOZD v DO. Osnova za samoupravno odločanje o cenah naših proizvodov in storitev so merila iz 33. in 3. čl. zakona. Podatke, ki so potrebni za analizo ob samoupravnem oblikovanju cen proizvodov in storitev zberejo, uredijo, analizirajo in pripravijo posamezni komercialni oddelki v TOZD Blagovni promet s pomočjo strokovnih služb — analitsko planske in finančne v DSSS.

Dokončni predlog višine in nivoja cen za posamezne proizvode (storitve) obravnavajo in potrdijo v skladu s pravilnikom vsi zbori delavcev TOZD, ki te proizvode izdelujejo, kakor tudi tistih TOZD, ki so pri takšni proizvodnji kakorkoli soudeleženi. Šele tako obravnavani in sprejeti predlogi pridejo kot dokončni predlog v obliki cenika na delavske svete vseh proizvodnih TOZD in TOZD Blagovni promet.

Samoupravno kontrolo cen nad oblikovanjem in njihovo uporabo izvajajo v skladu z določbami zakonskih predpisov in samoupravnih aktov delavski sveti TOZD in delavski svet DO ter odbori samoupravne delavske kontrole TOZD in DO.

Tako se cene naših proizvodov in storitev res samoupravno oblikujejo in sprejemajo.

Težje pa je s cenami surovin in repromaterialov, ki prihaja-

jo v delovno organizacijo. Na način, nivo in višino oblikovanja teh cen naši samoupravni organi nimajo in na žalost ne morejo imeti vpliva. V sedanjem izredno težkem času, ko v Jugoslaviji obstoja praktično samo nabavni trg, ko so skoraj vsi proizvajalci surovin in repromaterialov v monopolnem položaju, delavci nimajo vpliva in moči, da bi odločali tudi o teh cenah.

Javna tajnost je, da se v stotinah samoupravnih, sporazumov in dogovorov, ki jih moramo sprejeti in so povezani tako ali drugače s cenami, skriva včasih upravičeno, večkrat pa tudi neupravičeno izsiljevanje. Dvigovanje cen mimo sam. organov in org. skupnosti za cene se doseže ali na način sam. vlaganja in priznavanja dodatnih stroškov ali z načinom drugačnega deklariranja kvalitete blaga. V zadnjem času so aktualna in stalno prisotna izsiljevanja participacije v konvertibilnih devizah tudi tam, ko to ni upravičeno. Vsi vemo, da praktično ni možno nabaviti večjih materialov, ki ne bi bili vezani ali za nasprotno dobavo ali za delno plačilo v devizah.

Papirnica Vevče bi morala danes kupovati mleko zaradi kazeina, krompir zaradi nabave škroba, les za celulozo itd., kar je večkrat tudi neizbežno, če hočemo obratovati.

Devš

Tudi zato, ker delamo v papirnici, bi lahko s papirjem ravnali preudarnije

Na tovarniškem območju je pet modrih kontejnerjev SAMO ZA ODPADNI PAPIR. In lahko mirno rečemo, da bi bil ta, ki stoji za upravno stavbo, lahko večkrat napolnjen; pa ni. V pisarniških koših za odpadke je namreč papir, ki bi bil sicer krasna surovina v papirni industriji, pomešan z vsem mogočim, boljše da ne naštevamo. S čim vse in jasno je, da je sortiranje »odpadkov« iz teh košev na odpadni papir in ostale odpadke za snažilke res nemoogoče. Neprimerno laže je v en koš v pisarni odmetavati cigaretno ogorke, prazne jogurtovne lončke, obgrizke, indigo, uničene matrice, prazne mince, stare svinčnike in drugo neuporabno »smetovje«, v drug koš ali v kartonsko škatlo pa ves neuporaben, odpadni papir, tudi kuverte, ča-

sopise, vabila, razne popisane lističe in skratka ves drugi papir, ki ga dnevno ni tako malo v vsem tem razširjenem informacijskem ciklusu. Tako bi čistilkam res omogočili sortiranje oz. odlaganje odpadkov tako, kot smo samoupravno sklenili, da bomo in tako, kot seveda moramo v tem času bitke za vse vrste surovin, še posebej v naši papirni panogi. In povrh vsega to ni prav nič težko narediti, je pa sila koristno. Tisto — »zrno do zrna pogača« še vedno in kot vedo bolj drži. Žalostno je, da se nekateri vsemu temu še vedno samo smehljajo, predvsem pa je to nekoristno in to nekoristnost bi morali v tem času prizadevanja za stabilnost gospodarstva odločno odpraviti.

V. B.

Kramljamo z vami

Inženir ANTON ZAGORC je že več kot pred letom dni prišel v vevško papirnico in prevzel dela in naloge vodje energetike. Ljubezno nam je odgovoril na nekaj vprašanj.

V tem času ste gotovo že dobro spoznali tako delo kot ljudi v tovarni; bi lahko kaj povedali o tem?

Neverjetno hitro mi je minil ta čas. V vevški papirnici so večje naprave za proizvodnjo industrijske pare in električne energije sodobne in zaradi skrbnega dela vseh posameznikov v našem oddelku zelo dobro ohranjene, saj skoraj ne poznamo zastojev zaradi njih. Prav tako so dobro negovane tudi druge naprave starejše proizvodnje. Seveda pa se vsi delavci v energetskem oddelku zavedamo, da je energija srce tovarne.

Morda ni skrivnost kakšno delo ste opravljali pred tem in kje?

Kot sin delavskih staršev sem vse dijaške in študentske počitnice preživel ob delu, na proizvodnih praksah in v brigadah. Po končanem študiju in odslužitvi kadrovskega roka pa sem do prihoda v Papirnico Vevče bil zaposlen pri Železniškem gospodarstvu Ljubljana v Zavodu za investicije kot nadzorni organ in vodja priprave dela za elektrifikacijo prog pri modernizaciji jugoslovanskih železnic.

Ali predvidevate v energetskem oddelku kake novosti in spremembe?

Trenutno razen kadrovskih izpopolnitev v tem oddelku niso predvidene bistvene spremembe. Najaktualnejši bo gotovo skorajšnji ponovni zagon vodne turbine na levem bregu Ljubljane v hidroelektrarni Fužine.

Kaj pa menite o bodočih načrtih, predvsem o rekonstrukciji Fužin in oživitvi še morda kake turbine, ki smo jih v papirnici pred časom ustavili?

Inž. Anton Zagorc

Glede na pričakovano povišanje cen električne energije, zemeljskega plina in mazuta menim, da je nujno potrebno posodobiti in reaktivirati pred leti ustavljene vodne turbine, saj energija zanje priteče zastonj. Predvidena je torej nova Kaplanova turbina I, ki bo obratovala v hidroelektrarni Fužine, nato še nova Kaplanova turbina II tudi na Fužinah in še dve novi Francisovi turbini v sami papirnici. Vzporedno z načrtovanjem novih proizvodnih kapacitet pa se bodo ustrezno dopolnjevale in dograjevale tudi ostale energetske naprave.

In kako se počutite med vevškimi papirničarji?

Presenetila me je zavzetost za sodelovanje tako pri najboljših kot ostalih sodelavcih, še posebej pa sem prijeto presenečen nad stalno in vsepovsod prisotno skrbjo za nemotno racionalno proizvodnjo.

V želji, da bi bili pri svojem odgovornem delu kar najbolj uspešni, saj bomo lahko le tako vsi skupaj uspešno poslovali, kajti sami ste rekli, da je energetika srce tovarne, se vam zahvaljujem za pomenek.

Vida B.

Spremembe in dopolnitve zakona o samoprispevku

Med finančnimi instrumenti, s katerimi se zagotavljajo sredstva za financiranje skupnih potreb v krajevni skupnosti, je v 74. členu ustave SRS določen tudi samoprispevek. Na ustavni podlagi je bil leta 1973 sprejet zakon o samoprispevku, ki je doslej služil kot sorazmerno dobra pravna podlaga za urejanje vprašanj v zvezi z uvajanjem in izvajanjem samoprispevka. Ker pa je bil ta zakon sprejet pred veljavno ustavo in tako ni v celoti usklajen z načeli ustavnih določb v krajevnih skupnostih, so v pripravi dopolnitve in spremembe tega zakona (objavljene so bile v Skupščinskem poročevalcu 20. julija 1982), ki naj bi jih obravnavale tudi osnovne organizacije ZS in dale v roku pripombe na teze za osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

Uporaba tega finančnega instrumenta — samoprispevka — mora biti usklajena s procesom planiranja v KS. Pogosto so bili uvedeni samoprispevki za investicije, ki niso bile predvidene v planskih dokumentih KS in občin, ki so jih razpisale, kar je imelo lahko negativne posledice samoprispevka zaradi stihijske uporabe dodatnih družbenih sredstev, ki se skoraj v vsakem primeru angažirajo poleg dela sredstev, zbranih s samoprispevkom.

V dosednji praksi je predstav-

ljalo pereč problem zagotavljanje sredstev za vzdrževanje in obratovanje objektov, zgrajenih s samoprispevkom. S spremembo zakona bi uvedbo samoprispevka pogojevali s tem, da so s srednjeročnim planom KS zagotovljena tudi sredstva za izvajanje ustreznih dejavnosti.

Eno od poglavitnih nejasno rešenih vprašanj je tudi določanje osnov za samoprispevek, ker so bile te zelo različne. V tezah je citirano: »osnova za določitev samoprispevka v denarju je čisti osebni dohodek delavcev in drugih delovnih ljudi oz. drugi čisti dohodki občanov, ki imajo značaj osebnih dohodkov.

Če gre za samoprispevek, s katerim naj bi se izboljšali pogoji za uporabo nepremičnin ali prevoznih sredstev ali za delo strojev ali podobno, se samoprispevek lahko določi tudi od takih nepremičnin oz. naprav.«

Probleme in spore je povzročalo tudi vprašanje, kdo je lahko zavezanec za samoprispevek. Tako je predvidena tudi sprememba člena, ki to ureja in sicer se glasi: »Če se uvaja samoprispevek za graditev objektov oz. za izvajanje del, s katerimi naj bi se bistveno izboljšali tudi pogoji za uporabo nepremičnin občanov na določenem območju, se lahko zavežejo za samoprispevek tudi občani, ki imajo take nepremičnine, čeprav nimajo stalnega prebivališča na tem območju.«

Problemi so bili tudi v tem, ali je prav, da na referendumu za uvedbo samoprispevka glasujejo občani, kot so nezaposleni, študentje in drugi, ki sami ne ustvarjajo dohodka in niso zavezanci za plačevanje samoprispevka, vendar z glasovanjem odločajo o rezultatih tujega dela. Za razrešitev tega problema sta v tezah pripravljena dva variantna dodatka. Samoprispevek je namreč neobvezen in nereden vir financiranja in je njegova uvedba odvisna od svobodne odločitve delovnih ljudi in občanov. Zato naj bi po predlagani prvi varianti odločitev o uvedbi samoprispevka bila sprejeta, če je na referendumu zanj glasovalo več kot dve tretjini občanov, ki imajo po zakonu o referendumu pravico glasovati na referendumu. Če bi ta varianta bila sprejeta, bi zahtevala spremembo ustreznih določb zakona o referendumu.

Po predlagani drugi varianti pa naj bi bila odločitev o uvedbi samoprispevka prepuščena samotistim občanom, ki bodo tudi združevali delo in sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb. Osvojitve te variante pa bi zahtevala ustrezno prilagoditev volilnih imenikov v te namene. Po veljavni zakonodaji odločajo o uvedbi samoprispevka namreč vsi polnoletni občani, vpisani v imenik, poleg njih pa tudi vsi zaposleni.

V. B.

»Naše delo« mora biti res naše

Interno glasilo NAŠE DELO je glasilo vseh delavcev vevške papirnice, namenjeno predvsem dobremu informiranju delavcev v delovni organizaciji, ki pa se vključuje tudi v samoupravna in družbenopolitična dogajanja v krajevni skupnosti in v naši občini. Bilo naj bi odsev vseh dogajanj v tovarni in življenja v zvezi z njo. Informacije o poslovanju in gospodarjenju posameznih temeljnih organizacij in delovne skupnosti so dolžne prispevati strokovne službe in vodstveni delavci, pa tudi člani samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij, za vse druge infor-

macije, ki so sicer na videz drobne, a v vsakdanjem delu in življenju lahko veliko pomenijo, pa smo dolžni poskrbeti in jih posredovati širšemu krogu prav vsi. Če je torej to naše glasilo, smo tudi vsi dolžni zanj kaj narediti. Teh, ki tudi res kreativno sodelujejo pri oblikovanju vsebine posamezne številke, pa je bore malo, vedno pa je veliko tistih, ki še nikoli niso prispevali prav nič v njegove strani, znajo pa neverjetno pametno skritizirati stran za stranjo, številko za številko, seveda brez konstruktivnih predlogov, ki bi bili še kako dobrodošli, še bolj pa kakšen njihov

članek seveda. In celo užaljeni so, če se ob kakih priložnostih ne najdejo v glasilu!!! Tudi ne vedo, da glasilo niti slučajno ni uredniško, pač pa njihovo in da je urejanje glasila le ena izmed delovnih nalog, urejanje, ne pa »pisanje o vsem mogočem«, o čemer je navadno prav urednik najmanj obveščen. Pišite o tem, pa bo gotovo tudi objavljeno in tako bo poglobljen sistem obveščanja! Poleg strokovnih delavcev bi res tudi drugi lahko več pisali o vsestranski problematiki; tako bi bolj demokratično lahko tudi naši delegati zastopali skupne interese. Več bi lahko pisali o delu v posameznih oddelkih, da ne bi govorili, da je to in ono nepotrebno, ker pač dela ne poznamo, več o naših sodelavcih, da bi se tako bolje spoznali že prej in ne šele ob odhodu v pokoj, pisali bi lahko o vseh mogočih prijetnih doživetjih, da bi tako lahko skupaj uživali... Toda o vsem tem morate pisati VI in ne le urednik! Napišete lahko tudi z okorno roko, saj to pa je delo urednika, da članke in prispevke primerno uredi. Za svoj prispevek boste prejeli tudi honorar, ki sicer ni ravno velik, pa vendar je skromna nagrada za vaš trud.

In urednika vedno lahko tudi pokličete; z veseljem vsakokrat pride in zabeleži, kar se vam zdi potrebno, seveda le, če ve za to. Vedeti pa ne more, če mu ne sporočite! Ko je enkrat dogodek zamujen in nezabeležen, je popolnoma brez koristi, če se jezimo, da je izpuščen, kar pa je odraz neresnosti tistih, ki so zanj vedeli!

Za samoupravno pot so potrebne informacije in glede na nič kaj rožnato gospodarsko stanje, ko bo treba reševati vedno več problemov in težav, bo potrebno še več informacij — vsakovrstnih. In zato moramo v informacijskem ciklusu sodelovati vsi, če hočemo, da bomo težave lažje reševali. Tudi zato moramo v našem glasilu sodelovati vsi, ker bo le tako res naše, le tako bo predstavljalo nas in le tako bomo lahko z njim zadovoljni. Seveda pa je prav, da ga tudi preberemo vsi.

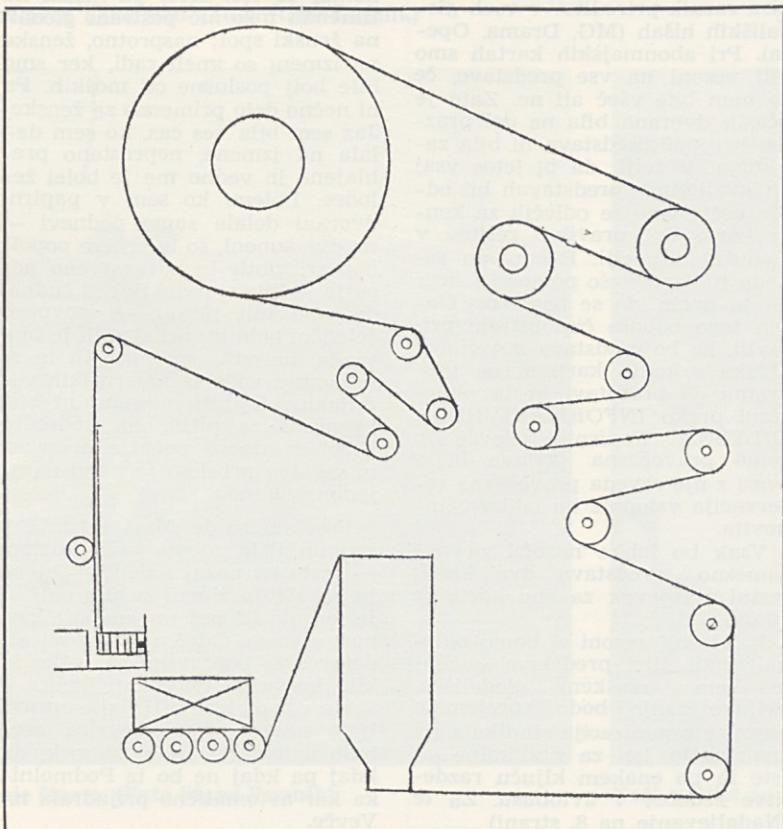
Vida B.

Mladi papirničar

Prva številka glasila mladincev v Papirnici Vevče »Mladi papirničar« je septembra zagledala luč. Naši mladinci se niso dobro odrezali samo na raznih delovnih akcijah; njihovo glasilo za katerega izid so se še posebej potrudili Marjana, Anže, Vuk, Nana, Zora in Marjan, je nov dokaz, da je mladinska organizacija v naši tovarni resnično polno zaživela.

Radi bi opozorili na sestavek »IZ MDA« v njihovem glasilu; če zadnjega odstavka tisti, katerim je kritično pisanje namenjeno, niso prebrali, upamo, da jih bomo s tem, ko ga bomo še enkrat zapisali v Našem delu, v to le prisilili:

»Zaradi vsega tega, kakor tudi zaradi obljub vseh DPO v naši DO, da bo nudeno odprto sodelovanje in podpora, preseneča odnos do mladincev, ki smo bili na MDA. Nihče od tovarišev iz sa-

mih TOZD kakor tudi iz DO ni prišel, da bi se z nami pogovoril, nihče niti besede o tem, kje, kako in kaj smo delali. Nihče se ni vprašal: kakšen uspeh so dosegli ti naši mladinci? Nikomur ni mar, da smo se vsi vrnili z udarniškiimi značkami in dali velik prispevek, da je ljubljanska brigada dosegla odličan uspeh.«

Vrsto let smo želeli in celo delali na tem, da bi mladinsko organizacijo imeli takšno, kot jo imamo danes, lahko rečemo, dobro, saj so naši mladinci delavni in res so se v tem kratkem času zelo izkazali in je tudi več ali manj sami postavili na noge. Ali jim ne bi mogli vsaj z dobro besedo vlti novega poguma, jim povedati, da se veselimo njihovih uspehov, jim pomagati pri reševanju problemov? In oni so tisti, ki bodo nadaljevali naše delo. Včasih vljudno vprašanje, topla beseda, pomenita celo bogastvo.

Tovariši mladinci! Iskrene čestitke k prvi številki vašega glasila z željo, da bi tudi na uredništvo Našega dela dobili kmalu naslednjo. Tako vam bomo pomagali, da ne bodo Mladega papirničarja prebrali samo mladinci, ampak tudi »članke« in »veterani« in tako morda le izvedeli, kaj počnete. Korajža velja!

veta
tapete vevče

Poslovili so se

Čas beži, kar prehitro. Življenje se spreminja. Letos kar drug za drugim odhajajo iz tovarne naši veterani. Pride trenutek, ko človek dopolni določeno število let, delovnih in življenjskih, in odide v pokoj. Vsak s svojimi občutki, odvisno pač od človeka samega. V glavnem pa so naši upokojevcji vsi po vrsti srečni in zadovoljni.

KAREL ŽABJEK

Med vojno, leta 1943, se je zaposlil v Papirnici Vevče, želja po zaposlitvi v vevški papirnici pa je bila v njem prisotna že pred vojno. Izučil se je v Ljubljani za kleparskega pomočnika, preživel italijansko internacijo in ko je poletil 43. leta prišel nazaj in šel ravno čez papirniški most, so mu mimoidoči rekli, da v papirnici sprejemajo nove delavce. Z mostu je zavil v tedanje upravne prostore in takratni personalni referent dr. Kalan ga je sprejel.

»Vsi so takrat pričeli delo pri zidarjih in tudi jaz nisem bil iz-

jema. Pomagal sem graditi novo skladišče po požaru; čez nekaj mesecev sem odšel na montažo kolodrobov in s tem v kovinarsko delavnico in v njej tudi ves čas ostal. Strojne sem vedno imel rad in svoje »kovinarsko« delo sem z veseljem opravljal. Delavci v kovinski delavnici so zelo v redu in dobro se je dalo z njimi delati,« je ob slovesu povedal tov. Zabjek.

Ob delu se je tudi nenehno izobraževal, si prislužil mojstrsko spričevalo in končal tehniško srednjo šolo za strojno stroko. Od zidarja preko višjega strojnega referenta priprave dela, delovodje v kovinski delavnici, je od 1970. leta dalje opravljal strojnega referenta priprave dela, delovodje v kovinski delavnici, je od 1970. leta dalje opravljal strojnega referenta priprave dela, delovodje v kovinski delavnici. V Papirnici Vevče je doživel bogat razvoj. »Vevčani smo bili učitelj vsem drugim jugoslovanskim papirničarjem. Tudi jaz sem pomagal leta 1950 pri montaži papirnega stroja v Prijedoru, kjer sva bila s tov. Cerkom celo udarnika. K nam so hodili na prakso iz vseh drugih republik, ker je bila naša papirnica tisti čas najbolj razvita. Stavba, v kateri je četrti

papirni stroj, je bila prvotno mišljena za postavitev stroja za izdelavo higienskih papirjev; Sladkogorske takrat še ni bilo. Vendar smo potem, ko je bil direktor pok. Berčič in ko so amortizacijska sredstva ostala doma in ne več na zvezni direkciji, začeli razmišljati o podaljšanju stavbe in postavitvi novega papirnega stroja in ga tudi postavili.«

Tovariš Karel se tudi še dobro spominja, kako je bil v nekdanjih časih družbeni standard namenjen le uradnikom. »V bazen — takrat le še manjši — in v restavracijo delavci niso imeli pravice priti. Sele po vojni so bili objekti družbenega standarda dostopni vsem. Na tem področju je bil narejen ogromen korak in lahko rečem, da ima za izgradnjo športnih objektov veliko zaslug tov. Tone Novak. Prve stanovanjske zadrage pa so bile zamisel direktorja Berčiča, prav tako tudi počitniški dom v Pineti, katerega otvoritev je bila 1. maja 1962 s slavnostno sejo delavskega sveta, katerega član sem bil tudi jaz, a se te slovesnosti zaradi gradnje

stanovanja nisem mogel udeležiti. Sem pa potem vsako leto z vseljem hodil v Pineto na dopust.«

Tudi pogoji dela v kovinski delavnici so se z leti bistveno spremenili. »Včasih je bila prav težavna dežurna služba v delavnicah in nikoli nisi vedel, kdaj boš moral priti sreči noči v tovarno. Danes je dežurstvo urejeno po izmenah. In sploh je zastoj sedaj manj. Včasih tudi ni bilo nobenega obveščanja, danes pa tisti, ki le hoče, lahko izve prav vse o delu v tovarni in o življenju v njej.«

JOŽA KIVAC

»Dvajset delovnih let sem preživela v vevški papirnici,« pravi tov. Joža, ki je v Polje prišla iz Dravograda, kjer je bila matičarka; doma pa je iz Slovenj Gradca. Ko se je z možem priselila v ljubljansko predmestje, se je najprej zaposlila v računovodstvu Ljubljanskih mlekarn, leta 1962 pa kot knjigovodja v naši tovarni,

IVAN PREMRL

Nad vevško cesto je takrat tekla še žičnica, ko je tov. Premrl prišel v tovarno. In kako naj bi bilo drugače — tudi on je začel pri zidarjih in sicer 1954. leta spomladi. Delal je tako rekoč povsod, tudi v belilnici celuloze, ki je še tedaj obstajala, ko pa te še ni bilo, so celulozo belili kar na soncu, kot se tov. Ivan spominja. In dobro se spominja tudi prve počitniške kolonije v Ankaranu, pa potem v Kraljevu, nato na Belem križu nad Fieso in tudi Pinete še čisto na začetku, ko je bila tam, kjer so sedaj med pinjami naše počitniške hišice, taka goščava, da sploh ni bilo mogoče prodreti skozi njo. Cesta od Novega grada do Pinete je bila prej kozja steza kot kaj drugega. Vse je bilo zapuščeno. In prav Vevčani smo bili v Pineti prvi, potem so se pridružila še ostala slovenska podjetja. In potem, ko smo skupaj vsi obalo lepo uredili in komunalno opremili, bi morali lepo odkorakati drugam. Kaj človek lahko doživi med svo-

Karel Žabjek

Joža Kivac

Marija Šubelj

Ivan Premrl

Marija Dmitrovič

V novi sezoni učinkovitejši način obiskovanja predstav v slovenskih gledaliških hišah

Spet je napočil trenutek, ki je za mnoge delavce v delovnih organizacijah posebej vznemirljiv in poln pričakovanj, trenutek, ko nam naše kulturne hiše MESTNO GLEDALIŠČE, DRAMA in OPERA predstavljajo repertoarno podobo prihajajoče sezone.

Gledališče je namenjeno vsem delovnim ljudem in občanom in je prav, da tudi pri tej obliki kulturnega poslanstva sodeluje čim več ljudi. Topla človeška beseda, spregovorjena z odra, sicer ne more dati odgovora na vsa zagatna vprašanja, ki jih odpira ta naš viharni čas, vendar pa po globokem prepričanju kulturnih delavcev vsekakor zmore ponuditi moralno oporo vsakomur pri njegovem lastnem iskanju. V te smotre je vpet tudi repertoarni načrt slovenskih narodnih gledališč za prihodnjo sezono.

V MESTNEM GLEDALIŠČU si bomo lahko ogledali svetovno najaktualnejše gledališko snovanje (Wesker: CARITAS), domače, s posebnim ozirom na slovensko kulturno izročilo, ki ga predstavlja tudi v današnjem družbenem trenutku izjemno aktualna Smoletova ANTIGONA. Vidno mesto je dano tistim delom, ki po svoji zasnovi lahko zbudijo zanimanje najširšega dela avditorija, to je zlahka komediji (Goldonijev GROBIJANI) in aktualni družbeni satiri (Brešen: HUDIČ NA FILOZOFSKI FAKULTETI, jugoslovanska prauzvedba in Petan: OBREKOVALNICA), pri kateri pričakujemo takšen odmev, kot ga še vedno ima Partljičeva uspešnica Na svidenje nad zvezdami. Z ljudsko igro KAZIMIR IN KAROLINA pa se bomo ponovno srečali z avstrijskim pisateljem Odomom von Horwathom.

V DRAMI bomo videli: JOB — dramo Dimitrija Rupla; na pod-

lagi znane biblične zgodbe o Jobovem trpljenju Drama uprizarja trpljenje sodobnega Joba, življenjsko usodo levičarskega intelektualca v revolucionarni vihri. UMETNIKOVA TRILOGIJA — Lojza Kraigherja. UTVA — A. P. Čehova; Utva je simbol porušeni iluzij; prav tako kot ptič, ki ga nekdo ustrelji za zabavo, ker nima nič pametnejšega početi, je Nina v drami žrtve muhastega razpoloženja. ANTIGONA — Sofoklejeva tragedija. PEŠ — Nova igra sodobnega poljskega dramatika Slawomira Mrožka razkrija življenjske usode malih, nepomembnih posameznikov ob koncu druge svetovne vojne. MOLIERE — Mihail Bulgakov; osrednji motiv zgodovinske drame o Molieru je spopad umetnika s totalitarno oblastjo in tragični spopad ustvarjalca. VRTILJAK — Arthur Schnitzler; to je vznemirljivo delo dunajskega impresionista, v katerem so najintimnejši človeški odnosi, torej seksualnost, razredno pogojevanje, to pa pomeni, da se ne morejo umakniti volji po moči, egoizmu, brutalnosti in dvojni moral. SKRIVENČENI — uspešnica ameriškega avtorja Martina Shermana, ki doživlja izredno zanimanje občinstva na mnogih odrih po svetu. Gre za dve temi, ki že s svojo kombinacijo vzbujata presenečenje, celo šok: homoseksualizem in nacistična uničevalna taborišča.

OPERA IN BALET pa bosta predstavila naslednje: Wolfgang Amadeus Mozart: ČAROBNA PISCAL, Giacomo Puccini: TURANDOT, Manuel de Falla: KRATKO ZIVLJENJE, Maurice Ravel: ŠPANSKA URA, Danilo Švara: VERONIKA DESENŠKA, Lucijan Marija Škerjanec: IV. SIMFONIJA, Blaž Arnič: ZAPELJIVEC, Alojz Srebot-

njak: VRAG IN TROBENTA in na koncu še ROSALINDA — NETOPIR Johanna Straussa.

Posredovanje kart v naši delovni organizaciji za omenjena gledališča je tako kot že lani prevzel Odbor za posredovanje vstopnic komisije za kulturo pri konferenci OOZS. Novost v letošnji sezoni je ta, da ne bo abonmajskih kart, ampak bodo na voljo samo KONTO KARTE. Na ta način bomo zagotovili večji obisk na posameznih predstavah, obenem pa je tako omogočena izbira raznih prireditev v vseh gledaliških hišah (MG, Drama, Opera). Pri abonmajskih kartah smo bili vezani na vse predstave, če so nam bile všeč ali ne. Zato je včasih dvorana bila na pol prazna, ker pač predstava ni bila zanimiva. V želji, da bi letos vsaj na kvalitetnih predstavah bil odziv večji, smo se odločili za konto karte kot pravilno rešitev v trenutni situaciji. Računamo seveda tudi na vašo pomoč in sicer na ta način, da se boste pri članih tega odbora čim hitreje pojavili, ko bo predstava z načinom obiska s konto kartam na programu. O predstavi boste obveščeni preko INFORMATIVNEGA BILTENA Papirnice Vevče in samo pravočasna prijava in v zvezi z njo seveda pravočasna rezervacija vstopnic bo lahko učinkovita.

Vsak bo lahko naročil za posamezno predstavo dve karti; lastni prispevek za eno karto je 20 din.

V letošnji sezoni si bomo ogledali tudi štiri predstave v Slovenskem tržiškem gledališču. Prijave zanje bodo sprejemale osnovne organizacije sindikata na enak način, kot za sindikalne izlete in po enakem ključu razdelitve sedežev v avtobusu. Za te (Nadaljevanje na 8. strani)

kar ji je silno odgovarjalo predvsem zaradi bližine. Ves čas je bila zvesta knjigovodska duša, vrsto let kot materialni knjigovodja in zadnja tri leta kot vodja blagovno materialnega knjigovodstva.

MARIJA ŠUBELJ

Tudi Marija je ena tistih, ki je kompletno pokojnino prislužila na Vevčah. »Tako kot drugi tudi jaz nisem bila izjema in leta 1948, ko sem prišla v tovarno, sem pričela delo pri zidarjih; gradili smo upravno stavbo. Potem sem vrsto let delala na izmene, v glavnem pri drugem papirnem stroju in pač tam, kjer je bilo potrebno. Ne, ni bilo prijetno in stara sem bila komaj 15 let! Sicer pa moški na izmenah niso nič postrani gledali na ženski spol; nasprotno, ženske na izmenah so imeli radi, ker smo bile bolj poslušne od moških. Pa ni nočno delo primerno za ženske, Jaz sem bila ves čas, ko sem delala na izmene, neprestano prehlajena in vedno me je bolel želodec. Potem, ko sem v papirni dvorani delala samo podnevi — na dve izmeni, so te težave popolnoma izginile in zdravstveno počutje je bilo v redu. Saj ni čudno, da smo bili takrat vsi povprek želočni bolniki; pri strojih je bilo vroče, naredili smo prepah in se nalivali z vodo iz tovarniških vodnjakov, ki niti najmanj ni bila primerna za pitje. Na področju skrbi za dobro počutje delavcev in varstva pri delu je z leti narejeno ogromno.«

Posebno se je Mari vtisnila v spomin tista sobota pred pustom — vrsto let nazaj seveda — ko se je pri stroju zlomil sušilni valj in je morala iti peš ob enajstih ponoči v snegu daleč naokrog klicati delavce za popravilo. Ja, težka je bila borba za vsakdanji kruh.

Mari je od leta 1971 dalje opravljala naloge obračunovalca osebnih dohodkov. In ni zlomek, da kdaj pa kdaj ne bo iz Podmolnika kar avtomatično prijadrala na Vevče.

jim delom, razmišlja tov. Premrl, ki je bil pri nas do 1970. leta vodja transporta, potem osem let vodja razkladalne skupine in nato tri leta vodja vzdrževanja transportnih poti. Pravzaprav bi človek dejal — več ali manj nehvaležna dela, pa vendar jih je tov. Premrl z veseljem opravljal in bil skoraj vedno dobre volje. Le sem in tja se mu je obraz tudi zresnil. »In dobro so mi ostale v spominu tudi žemljice, ki jih je nekaj vevški pek prodajal pri tovarniškem vratarju. V aktovkah smo prinesli kakšen fižol ali zelje pa črno kavo v steklenici — pa ne ta pravo seveda — in kupili smo lahko žemljo. Pojedli pa smo malico kar tako mimogrede pri stroju ali kjerkoli pač. Tudi prve menze se dobro spominjam: bila je tam, kjer je danes tapetni atelje. Pa tudi čaja z rumom, ki ga je bilo nekaj časa moč dobiti v prostoru pod papirno dvorano, nisem pozabil.

Skoda, da so ga potem ukinitil in to najbrž zato, ker je bilo včasih preveč ruma in premalo čaja,« pripoveduje in se pri tem seveda nasmiha. Veliko je ostalo zabeleženega v njegovem spominu in prav je tako, saj človek navezadnje živi ob prijetnih spominov. Ker pa se bo tov. Ivan sedaj še bolj posvetil rožam, vrstu in hribom, lahko trdimo, da bo dolgo ostal tako mladosten, kot je.

MARIJA DMITROVIČ

15. septembra se je po petintridesetih letih, vtkanih v življenje vevške papirnice, poslovila tudi tov. Marija. V glavnem je delovno dobo preživela ob računovodskem delu kot knjigovodja ekonomskih enot, nato kot stroškovni in potem finančni knjigovodja, zadnja tri leta pa kot bilancist.

Vsem novim upokojevcem se zahvaljujemo za njihovo minulo delo in jim želimo še dosti zdravja in sreče!

Vevški gasilci na letošnjih tekmovanjih

Prihod vevških gasilcev v Količevo, kjer je bilo junija tekmovanje industrijskih gasilskih društev slovenskih papirnic. (Foto Stane Rupnik)

Zbor tekmovalnih enot v Količevem. (Foto Stane Rupnik)

Kot vsako leto je tudi letos v gasilskem društvu polno aktivnosti, od raznih vaj za urjenje sposobnosti članov IGD do večjih tekmovanj.

Na tekmovalnem področju vevški gasilci nismo slabi, saj se že vrsto let držimo pri vrhu uvrstitvene lestvice tako v občinskem kot tudi v republiškem merilu.

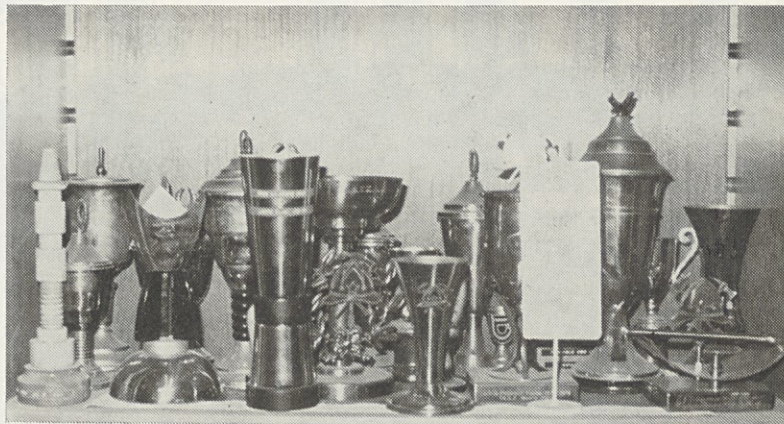
Letos smo sodelovali na naslednjih tekmovanjih:

— na republiškem tekmovanju gasilcev papirničarjev smo med štirinajstimi ekipami dosegli četrto mesto, priporjeno v močni plohi dežja.

— Med industrijskimi gasilskimi društvi občinske gasilske zveze smo na tekmovanju dosegli tretje mesto in osvojili dovolj veliko število točk, da smo se uvrstili v nadaljnje tekme za pokal Matevža Haceta. Matevž Haca je bil predvojni revolucionar in politični delavec. Bil je komisar 14. divizije in je narodni heroj. Ukvarjal se je tudi s pisateljevanjem bil pa je tudi prvi povojni predsednik Gasilske zveze Slovenije.

Ker je pokal Matevža Haceta zelo zanimiv in privlačen, mislim, da se bomo dovolj izurili, da bi ga lahko osvojili; to bi bila velika spodbuda za nadaljnje delo našega društva.

Leon Kurent

Del osvojenih pokalov med zajetno zbirko priznanj vevških gasilcev. (Foto Stane Rupnik)

Navezovanje navez v taktični vaji. (Foto Stane Rupnik)

Pregled tekmovalne ekipe pred nastopom. (Foto Stane Rupnik)

Spretni vevški gasilci pri taktični vaji. (Foto Stane Rupnik)

Napeto pričakovanje štarta. (Foto Stane Rupnik)

Naši gasilci so si po uspešnem tekmovanju zadovoljno oddahnili na veselem tovariškem srečanju. (Foto Stane Rupnik)

In na polotočku Mareda, ki ga samo zaliv loči od Pinete, bodo buldožerji vsak čas pričeli brniti in v enem letu bo zrastle novo počitniško naselje. Če pa bomo tudi mi lahko letovali tod, še ni jasno, saj se zaenkrat v neproduktivne dejavnosti ne sme investirati

Le s telesno vadbo se organizem lahko upre škodljivostim modernizacije

Vsi športi izvirajo iz atletike, zato atletiki tudi pravimo kraljica športov. Ena izmed atletskih disciplin je tudi TEK.

Tek je naravno gibanje, ki je nastalo iz hoje in omogoča, da določeno razdaljo preidemo čim hitreje. Kdor se enkrat začne ukvarjati s tekom, te strasti ne opusti nikoli več, saj v teku doživlja nekaj, kar se ne da opisati. Tek je postal mamilo današnjega časa. Danes se s tekom ukvarja na milijone ljudi po celem svetu, v Jugoslaviji pa se je to gibanje začelo množično razvijati šele pred nekaj leti.

In zakaj ljudje sploh tečejo?

Tek povečuje srčno in pljučno kapaciteto, zmanjšuje telesno težo, znižuje krvni pritisk in količino maščob v krvi ter povečuje psihično stabilnost. Poleg tega vpliva tek tudi na procese staranja, ki so zato počasnejši. Danes so svetovni sovražniki številka 1 boleznih srca in ožilja in te bolezni so razširjene tudi med mladimi. Stiričdeset in petdesetletniki umirajo tako hitro, da je kar zastrašujoče. Smrtnost med ženskami ni nič manjša kot med moškimi. Vsemu temu pa botruje »vozeča norost«. Vsi danes uporabljamo, tudi na manjših razdaljah, avtomob, vlak ali osebni avto. Telesnih naprežanj kakor da ni več: kmet se je vsedel na traktor, stavbenik za komandne naprave žerjava, cestni delavec ima v rokah vzvode buldožerja, uradniki se z dvigalom peljejo v prvo ali drugo nadstropje, drvarji uporabljajo močne stroje, še na smučanju ne gre več brez vlečnic in sedežnic. In ko pridemo domov, se zlekemo v udoben fotelj in z daljinskim upravljanjem izbiramo televizijske programe. Takšni modernizaciji se organizem lahko upre le,

Več celuloze — manj papirja

Glede na poročilo kanadskega združenja celuloze in papirja bo Kanada to leto znižala proizvodnjo roto papirja z 8,8 (leta 1981) na 8,2 milijona ton, poleg tega pa bo še vedno ostala največji proizvajalec časopisnega papirja v svetu. Istočasno bodo povečali proizvodnjo celuloze za 4% glede na leto 1981 in bo letos znašala 6,85 milijonov ton.

Razlogov za zmanjšanje roto papirja je več; na eni strani so to poslabšane splošne prodajne možnosti v ZDA, ki je največji kupec tovrstnega papirja v Kanadi, povečane cene in prav tako porast kapacitet te industrije v ZDA letos.

Nasproti tem težavam z izvozom pa potrošnja doma — torej v Kanadi — beleži blag porast in sicer od 2 do 3 odstotke.

če se začnemo ukvarjati s telesno vadbo.

Tek je priporočljiv prav vsakomur; zanj niso potrebni dragi športni pripomočki, le primerna telesna pripravljenost, ki si jo z vajo vsakdo lahko pridobi. In tek je lahko ena od najbolj množičnih rekreacij. V razvitih deželah sveta, na zapadu, v Skandinaviji, v Ameriki, je tek vsakdanja človekova potreba. V naši zavesti pa ta človekova nuja po nepotrebnih rekreacijah še vedno ni prisotna. Vpliv teka in sploh rekreacije na zdravje nam ni poznan ali pa ga sploh nočemo poznati. Statistika pravi, da je smrt zaradi boleznih srca in ožilja mnogo manj pogostna pri ljudeh, ki nekajkrat na teden oblečejo trenerko, si obujejo copate in pretečejo dva do pet kilometrov. Ze z lahкотnim tekom preprečujemo poapnenje žil, kajti tako pride kri tudi do najmanjših ven na nogah. Če tečemo, zbijamo tudi krvni pritisk. Tek pomaga tudi ljudem s slabim spuncem in izboljšuje učinkovitost dihanja, kar pomaga pri nekaterih pljučnih boleznih.

Tek vpliva tudi na kajenje in alkoholizem. Človeku, ki se rekreativno bavi s tekom, cigaretni dim enostavno ne prija več, prav tako pa mu je odveč tudi alkohol; organizem oboje zavrača.

In ne nazadnje, tek je taka aktivnost, s katero vsakdo lahko dokaže, da nekaj je in da je koristen sebi in družbi. Če se s tekom ukvarjaš dlje časa, boš lahko tekel tudi pri sedemdesetih, ko večina drugih športov že odpade. Z množičnejšim tekom bi si večje število delavcev izboljševalo telesne zmogljivosti in s tem zdravstveno stanje, vemo pa, da se lahko razvija le narod, ki je zdrav. In le zdrav delavec lahko razmišlja in samoupravlja. Če se bomo pričeli ukvarjati z rekreacijo, in tek je gotovo najprimernejša oblika, si bomo tako polepšali življenje predvsem v tem smislu, da ga bomo uživali zdravi. Organizirano tečete lahko vsak ponedeljek pod strokovnim vodstvom po prijetni poti z Urha na Orle. Zbiramo se torej ob ponedeljskih okrog pol pete ure popoldne pri cerkvi na Urhu. In vsak prvi ponedeljek v mesecu lahko preizkusimo svoje telesne sposobnosti s Cooperjevim testom v športnem parku Slavija. Seveda pa ob tem ne velja zanemariti tudi drugih rekreativnih aktivnosti, ki jih bomo vsak čas prenesli iz narave v telovadnice; te so v Novem Polju, Polju in v Sostrem že rezervirane tudi za Vevčane.

Stecite z nami v zdravo življenje, nikoli ni prepozno!

**Skupno razmišljanje:
Reno in Vida**

V novi sezoni učinkovitejši način obiskovanja predstav v slovenskih gledaliških hišah

(Nadaljevanje s 6. strani)

predstave bodo člani kolektiva lahko dobili samo po eno vstopnico z lastnim prispevkom 300 din. Tisti, ki bodo že enkrat šli, drugič ne bodo imeli prednosti. O datumih predstav v Slovenskem tržaškem gledališču boste pravočasno obveščeni preko Informacij.

Člani Odbora za posredovanje vstopnic, pri katerih se boste prijavljali oziroma informirali o predstavah, so:

I. OOZS — Stara proizvodnja, Papirna dvorana — CIRIL JARC (int. tel. 304)

II. OOZS — TOZD VETA — KAREL MKILAVČIČ (in. tel. 319)

III. OOZS — Vzdrževanje, Energetika — ANTON CIMERMAN (int. tel. 257)

IV. OOZS — TOZD Grafični papir — VIKTOR ŠTAMCAR (int. tel. 213 ali 227)

V. OOZS — DSSS SONJA ILOVAR (int. tel. 393)

VII. OOZS — TOZD Družbeni standard — KATI TRENTELJ (int. tel. 376).

Sonja Ilvar

Rešitev križanke ob vevškem jubileju

VODORAVNO: VEVŠKI, PAPIRNICARJI, OCONNOR, ANTAGONIST, SUK, O, RC, VOTIV, A, AKORD, AIDA, IN, GITANA, VZAJEMNE, ODISEJ, PAOLO, CIRIL, LAVA, N, INRI, ARA, OH, OKA, IJSSEL, EU, BOJU ZA SVOJE PRAVICE

NAVPIČNO: VOS, GOLOB, ECU, IDAHO, VOKATIV, J, ŠN, KASA, U, KN, ONE, OZ, IO, RAJNKA, PROD, AS, A, PI, V, PARAVAN, O, INCI-ZORIJ, RT, DALIJE, NAVAJO, SP, IGO, E, SR, ČOT, MC, EA, ANI, NI, LV, RIVERA, I, JS, N, IREC, ITA, LAUE.

V oddelek za informiranje je prispelo 31 rešitev, od tega precej nepravilnih in to predvsem zaradi »prepisovalnih« napak. Med pravilnimi reševalci je žreb razdelil nagrade po 100,00 din naslednjim: VOLF Ljudmili, OMAN Anici, Mitju GOBCU, BRDAR Joži in ŠTRUBELJ Marjani.

Cestitamo!

splošno gradbeno podjetje konstruktor 35 let n.sol.o., maribor

z svojimi TOZD

TOZD GRADBENISTVO MARIBOR n. sol. o.

TOZD GRADBENISTVO POMURJE n. sol. o.
MURSKA SOBOTA

TOZD GRADBENISTVO GRANIT n. sol. o. SLOVENSKA BISTRICA

TOZD GRADBENIK n. sol. o. LENDAVALA

TOZD OPEKARNA n. sol. o. LENDAVALA — DOLGA VAS

TOZD OPEKARNA PUCONCI n. sol. o.

TOZD GRADBENA OBRT — KLEPOVOD n. scl. o. MARIBOR

TOZD MIZARSTVO n. sol. o. MARIBOR

TOZD GRADIVO n. sol. o. MARIBOR

TOZD KOVINAR n. sol. o. MARIBOR

TOZD PTB — KOMUNAPROJEKT n. sol. o. MARIBOR

Gradimo vse vrste objektov doma in v tujini, izvajamo inženiring industrijskih dvoran in upravnih poslopij, vključeni smo v družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo, projektiramo industrijske, upravne in stanovanjske objekte; v specializiranih temeljnih organizacijah pa proizvajamo peske, opeko, gradbene polizdelke ter kovinske in mizarске izdelke.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

ZA MESEC AVGUST

Prišli:

Peterca Borut — pom. delavec v kovinski delavnici

Peterca Tomaž — električar III

Jerant Frančiška — dovažalka

Šramel Vesna — pripravnica

Zajdela Darko — previjalec papirja

Končar Darko — pom. delavec — za dol. čas

Čučulovič Miran — pom. delavec — za dol. čas

Jerih Aleš — pom. delavec — za dol. čas

Brinšek Borut — garderobier — za dol. čas

Jablanovič Stojan — I. pom. pap. stroja

Miklavčič Drago — vodja pakirnega stroja

Suman Veselko — obratni laborant — iz JLA

Lovrič Zorica — pripravnica

Radovanovič Vujadin — pospravljalac izmeta

Pavlič Bojan — pripravnik

Jerant Marko — II. pom. preč. rezal. stroja

Birk Janez — II. pom. preč. rezal. stroja

Jerman Stanislav — električar III

Kerič Aziz — pospravljalac izmeta

Lipah Igor — dovažalec

Ošli:

Trtnik Jožica — vodja zavijalnega stroja — upokojena

Sever Boža — pregledovalka — upokojena

Grum Vida — vzorčarka I — upokojena

Lovec Helena — vodja stroškovnega računov. — upokojena

Zajšek Jože — vodja transporta — upokojen

Kličič Refik — razkladalec surovin

Radovanovič Vujadin — pospravljalac izmeta

Osmankič Ramo — vnašalec

Šabić Sulejman — razkladalec surovin

Krojtorovič Katica — snažilka

Ljubljanki Izet — brusilec lesa II

Baksa Lenka — snažilka obratna

Vasilkič Dragiša — razkladalec surovin

Fele Jolanda — servirka — za dol. čas

Babnik Aleksander — pom. delavec — za dol. čas

Zumbergar Peter — garderobier — za dol. čas

Fortuna Bernardka — pripravnik — za dol. čas

Trtnik Andreja — natakar — za dol. čas

Odlazek Martin — pom. delavec — za dol. čas

Zumbergar Peter — garderobier — za dol. čas

Fortuna Bernardka — pripravnik — za dol. čas

Trtnik Andreja — natakar — za dol. čas

Odlazek Martin — pom. delavec — za dol. čas

Rodili so se:

Savkovič Milanu hčeri Zlatiborka in Daliborka

Kunaver Dušanu sin Rok

Osmankič Ramu sin Sanel

Mlakar Jožetu sin Alojz

Stajčić Draganu sin Dejan

Wolf Mirku sin Peter

Garbajs Milanu hči Maja

Cestitamo!

Poročili so se:

Jovanovič Gordana z Milanovič Radomirjem

Zilić Bečir s Fadilo Pobrić

Džaferović Šefika z Zenkovič Enisadom

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovne organizacije Papirnice Vevče — Izdaja ga delavski svet — Izhaja vsak mesec — Glavni in odgovorni urednik Vida Bartol — Uredniški odbor: Razdevšek Jožica, Zajec Ignac, Marolt Jože, Fras Franc, Razdevšek Silvo, Bogovič Ivo, Grad Andrej — Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, ČGP Delo, TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, uredništvo za urejanje glasil delovnih organizacij — Tisk tiskarne Tone Tomšič, Ljubljana — Naslov uredništva: Papirnica Vevče, Vevška cesta 52, 61260 Ljubljana-Polje. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 21. 1. 1976 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.